Nr. 9. **Jüdische Volksstimme.** I. Jahrgang.

יידישע פֿאָלקסשטיממע

אָרגאַן פֿיר דיא אינטערעססען דעם יידישען פֿאָלקעס.

ערשיינט אַם 5., 15. אונד 25. יעדעם מאָנאַטס.

אננאָנסען
ווערדען מיט 50 העללער
פער צוויימאל געשפאל-
טענע פעטיטציילע בע-
רעכנעט.

ביילאַגען נאך איבער-
איינקאממען.

בריעפע אונד געלדזענ-
דונגען זינד צו ריכטען
אן דיא
Redaction der
Jüdischen Volksstimme
Krakau, Grodgasse 62.

פּראָנומעראַציאָן.

אים אינלאַנדע:
גאנציאָהריג —.8 קראָנען
$^1/_2$ יאָהריג —.4 "
$^1/_4$ יאָהריג 2.50 "
אים אויסלאַנדע:
גאנציאָהריג —.10 פראנק
$^1/_2$ יאָהריג —.5 "
$^1/_4$ יאָהריג —.3 "
פעראיינע, קולטוסגעמיינ-
דען אונד קאָרפּאָראַציאָנען
אום $^1/_3$ בילליגער.

מאָטטאָ: פֿאָלקסשטיממע איזט גאָטטעסשטיממע!

קראָקויא, י״ד ניסן תרנ״ט. | הערויסגעבער אונד רעדאַקטער: י. קרעפּפּעל. | Krakau, 25. März 1899.

אַן אינזערע אבאָננענטען!

מיט 1. אַפּריל בעגיננט איין נייעס קוואַרטאַל; וויר ערזוכען דאַהער דיעיעניגען הערען פּראָנומעראַנטען, דערען אַבאָננעמענט יעטצט צו ענדע געהט, דאַסזעלבע געפֿעלליגסט רעכטצייטיג ערנייערן צו וואָללען, דאַמיט אין דער צוזענדונג דעס בלאַטטעס קיינע אונטערברעכונג איינטרעטע.

נאַך דעם פֿייערטאַגען בעגיננען וויר מיט דעם אַב-דרוקק דעם בעריהמטען זשאַרגאָן-דראַמאַס **משיח׳ס צייטען,** פֿאָן א. גאָלדפֿאַדען, וועלכעס אין בוכפֿאָרם אונ-זערעם בלאַטטע אַלס גראַטיסביילאַגע בייגעגעבען ווערדען ווירד.

☞ דיא אַבאָננענטען דער „יידישען פֿאָלקס-שטיממע" ערהאַלטען דיא אונטער אונזערער רעדאַקציאָן ערשיינענדע מאָנאַטסשריפֿט „**יערוזאַלעם**", וועלכע דער יידישען ליטעראַטור אונד בעללעטריסטיק געווידמעט איזט, **גראַטיס** צוגעשיקקט.

☞ דיעיעניגען אַבאָננענטען, וועלכע דען פּראָנו-מעראַציאָנסבעטראַג וועניגסטענס פֿיר איין האַלבעס יאַהר אים פֿאָרהיניין בעצאַהלען, ערהאַלטען דאַז יינגסט ערשיענענע, שאָן אויסגעשטאַטטעטע ווערקכען „יידישע נאַציאָנאַלגעדיכטע" פֿאָן א. גאָלדפֿאַדען — ענטהאַלטענד מעהרערע יידישע געדיכטע אים זשאַרגאָן זאַממט איינער פֿאָררעדע פֿאָן ר. א. ברודס — אַלס

גראַטיס־פּראֶמיע.

דאַז פסח-פֿעסט.

השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין.
(הגדה של פסח)׳

מיט דעם בעגינן דעס פֿריהלינגס, מיט דער וויעדער-ערוואַכונג אונד וויעדערבעלעבונג דער נאַטור נאַך לאַנגעם ווינטערשלאַפֿע, פֿייערט איזראַעל זיין בעפֿרייאונגספֿעסט, דאַז פֿעסט זיינער ערלאָזונג אויס 400 יאָהריגער קנעכט-שאַפֿט, זיין געבורטספֿעסט אַלס פֿאָלק, אַלס פֿרייע, זעלבסט-שטאָנדיגע נאַציאָן. ניכטס איזט איינעם פֿאָלקע וויכטיגער, ניכטס איזט איהם טהייערער אונד אונערלאֶסליכער אַלס דיא פֿרייהייט; אָהנע פֿרייהייט קאַנן קיין פֿאָלק זיינע קראֶפֿטע ענטוויקקעלן, זיין פֿאָלקסטהום בעטהאֶטיגען, זיינען מאַטעריעללען אונד אינטעללעקטועללען צושטאַנד העבען אונד פֿאָרדערן. דעסהאַלב איזט דעם יידישען פֿאָלקע דאַז פסח-פֿעסט זאָ ליעב אונד טהייער, דעסהאַלב איזט דיא בעפֿרייאונג אויס עגיפּטען — „זכר ליציאת מצרים" — אַלס גרונדלאַגע פֿיר אַללע פֿעסטע איזראַעלס אַנגעגעבען.

„מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות" — דיעזע פֿראַגע ריכטעט אַם סדר-אַבענדע יעדער יידישע זאָהן אַן זיינען פֿאַטער אונד דיא אַנטוואָרט לויטעט: „עבדים היינו" — וויר וואַרען סקלאַווען אין עגיפּטען. דיעזעס „עבדים היינו" איזט אין דער יידישען געשיכטע סטעראָטיפּ געוואָרדען. אויף אַללען פֿראַגען, וואַרום דענן דאַז יידישע פֿאָלק זאָ פֿיעל, מעהר אַלס אַללע אַנדערען פֿאָלקער, צו ליידען האַבע, גיבט עס אויך נור איינע אַנטוואָרט: „עבדים היינו", וויר זינד אים גלות! — וויר האַבען אונזערע פֿרייהייט פֿער-לאָרען, אונזערע זעלבסטשטאָנדיגקייט איינגעביססט, דעס-האַלב זינד וויר דער וויללקיר אונזערער פֿיינדע פּרייזגע-געבען, דעסהאַלב קאַנן אונד דאַרף מאַן זיך אונז געגעניבער אַללעס ערלויבען. — דיעזער צושטאַנד ווירד זאָ לאַנגע אַנהאַלטען, ביז וויר ניכט וויעדער מיט פֿאָללעם רעכט, וויא איינסט אונזערע אַהנען נאַך איהרעם אויסצוג אויס עגיפּטען, ווערדען זאַגען קאֶננען: „עבדים היינו", וויר וואַרען סקלאַווען; דענן הייטע געברויכען וויר וואָהל עבענפֿאַללס דיעזע וואָרטע, יעדאָך פֿיעל ריכטיגער וואָרע עס, האָטטען וויר „עבדים הננו" געזאַגט, דענן וויר זינד עס יאַ נאָך איממער. דיא פֿרייהייט, נאַך דער וויר אונז זעהנען, דיא נאַציאָנאַלע פֿרייהייט, דיא האַבען וויר נאָך ניכט ערלאַנגט.

„השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין" — זאָ רופֿען וויר אַם סדר-אַבענדע מיט בעגייסטערונג אויס, יאַהראויס,

יאהראיין, וויא אס שלוסס דער הגדה דיא דענקווירדיגען וואָרטע אויס אונזערעם אינגערן ערטאָנען: „לשנה הבאה בירושלים״ — נאָך איממער אבער זינד דיעזע וואָרטע פיר אונז איין פ ר אָ מ מ ע ר ו ו א ו נ ש געבליעבען –– ווארום דאז אללעס, ווארום ווירד אונזער הערצענסוואונש ניכט ערפיללט, ווארום פינדען אונזערע געבעטע, אונזער פלעהען קיינע ערהאָרונג? אויך דארויף גיבט עס נור איינע אנטוואָרט: „עבדים ה נ נ ו״, וויר זינד סקלאווען, וויר האבען אים „גלות״ איינע סקלאווישע נאטור אנגענאָממען, וויר וואגען עס ניכט, לויט אונזערע פאָרדערונגען אויפצושטעללען, אונזערע פראָטעסטע גענען דאז אונז צוגעפיגטע אונרעכט געלאנגען צומייסט אין שטאָהנען אונד קלאגערופען צום אויסדרוקק; קיין פרייעס וואָרט, קיין קראָפטיגער ווידערשטאנד, קיין ענטשלאָססענער שריטט. „כעבד המוזג כוס לרבו ורבו שופכו לו על פניו״ — דאז איזט אונזערע לאגע אין דען לאָנדערן דעס גלות. וויר בריינגען צאהלרייכע אָפּפער דען פאָלקערן, אונטער דענען וויר וואָהנען, אונד וויר ווערדען היעפיר מיט פוססטריטטען רעגאלירט; וויר ווערדען אלס מינדערווערטהיגע, אלס ניעדריגערשטעהענדע, אלס בירגער צווייטער קלאססע אנגעזעהען; אונזערע טרייע ווירד אנגעצווייפעלט, אונזערע פערלאָססליכקייט אין פראגע געשטעללט — אונזערע דיענסטע ווערדען וואָהל אנגענאָממען, בייא וואהלען אונד אָהנליכען אנלאָססען ווירד אום אונזערע שטיממען געבוהלט, אום אונזער געלד געבעטטעלט, אויך דא אבער ווערדען וויר אלס „סקלאווען״ בעהאנדעלט, דיא איהרען „העררען״ אין יעדער בעציעהונג צו געבאָטע שטעהען מיססען, דיא זיך קיינע פרייע מיינונג ערלויבען דירפען, דיא שטיממען מיססען, וויא מאן איהנען פאָרשרייבט, דיא טאנצען מיססען, וויא מאן איהנען פאָרשפיעלט— אונד נאכהער קאָממט דער לאָהן: אים בעסטען פאללע האָרען וויר דען בעקאננטען אויסשפרוך: „דער מאָהר האט זיינע שולדיגקייט געטהאן, דער מאָהר קאנן געהען״; אָפט זאָגאר נאָך אָרגערעס.

„עבדים היינו״, וויר וואַרען איינסט סקלאווען, וויר האבען צור בעלוסטיגונג פאָלנישער עדעללייטע „מה-יפית״ געזונגען אונד געטאנצט; „עבדים ה נ נ ו״, וויר ז י נ ד עס הייטע נאָך, וויר זינגען אונד טאנצען הייטע נאָך, וויא מאָן אונז פאָרשרייבט, באלד פאָן טשעכישער, באלד פאָן דייטשער, באלד פאָן פאָלנישער זייטע; באלד פאָן ליבעראלער, באלד פאָן ראדיקאלער, באלד פאָן סאָציאליסטישער זייטע. דיא „העררען״ וועכסלען מיט איינאנדער, וויר אבער בלייבען איממער סקלאווען, וויר פינדען ניכט דען מוטה, די קעטטען צו צעררייססען, אין דיא וויר געשלאגען זינד אונד זיא אונזערן פיינינגערן אונד פערפאָלגערן אינס געזיכט צו שליידערן.

אלל דיעזעס ווירד איממער מיט דערזעלבען סטעראָטיפען אנטוואָרט מאָטיווירט: „עבדים היינו!״, „וויר זינד אים גלות״ — יא, וויר זינד אים גלות, דיעזע טהאטזאכע לאָססט זיך ניכט וועגלייגנען; אבער ווענן וויר אויך אים גלות זינד, מיססען וויר דענן ווירקליך סקלאווען זיין? ווענן וויר געקנעכטעט ווערדען, מימסען וויר דענן אויך איינע קריעכערישע, ביצאנטינישע סקלאווענאטור האבען? ניין! „איין פאָלק, דאז זיינע פרייהייט ניכט עהרט, איזט דערזעלבען ניכט ווערטה!״ יעדעס פאָלק האט זיינע פרייהייט, וויא עס זיא פערדיענט! — זעהען וויר אונז נור איינמאל דיא לאגע דער יודען אין עגיפטען אן; אויך דא גאב עס איינען שטאמם, שבט ל ו י, דער דעם תלמוד צופאָלגע פאָן אללעם אנפאנגע זיך ניכט קנעכטען ליעסס אונד ביז אין דען לעטצטען מאָמענט פרייא אונד אונאבהאָנגיג געבליעבען איזט; דיעזעם שטאממע עבען ענטשטאממטע מ אָ ז ע ס, דער דען אויסצוג אויס עגיפטען לייטעטע. אויך וויר ברויכען זאָלך איינען שטאמם, אויך וויר ברויכען זאָלכע מאָננער, דיא טראָטץ דעם „גלות״ קיינע סקלאווען זיין זאָללען, דיא טראָטץ אללער בעדריקקונג אונד פערפאָלגונג איהרען גייסט ניכט קנעכטען לאססען אונד ניכט איהר זעלבסטבעוואוססטזיין, איהרע זעלבסטווירדע אויפגעבען זאָללען. וויר מיססען מאָננער האבען, דיא פאָר אללעם י ו ד ע ן זיין זאָללען, יודען אונד נור יודען, קיינע פראנצאָזען, דייטשען, טשעכען עטצ., מאָננער דיא ניכט יעדער אנדערען נאציאָן, יעדער אנדערען פארטייא אין סקלאווישער אונטערווירפינקייט נאכלויפען אונד זיך דיענסטבערייט איהנען צור פערפיגונג שטעללען — זאָ האבען דיא יודען אין עגיפטען געמאכט, דיא דאנן צור דיענסטלייסטונג געצוואונגען וואורדען אונד עבענזאָ געשיעהט עס אויך הייטע: קוים שליעססען זיך דיא יודען אירגענד איינער שטראָמונג פרייוויללינ אן, ווערדען זיא דאנן זאָצוזאגען געצוואונגען, דיעזען קאררען וויטער צו ציעהען, אָב זיא וואָללען אָדער ניכט; עס גיבט שאָן מיטטעל גענוג, זיא היעצו צו פעראנלאססען — נור פאָם פרייען, אונאבהאָנגיגען שטאממע ל ו י קאם דיא ערלאָזונג פיר איזראעל אין עגיפטען; נור פאָן פרייען, אונאבהאָנגיגען מאָננערן קאנן דיא ערלאָזונג איזראעלס פאָם גלות דורכגעפיהרט ווערדען. זאָלכע מאָננער טהון הייטע איזראעל נאָטה; ווירד עס זיא בעזיטצען, דאנן ווערדען דיא וואָרטע „עבדים ה י י נ ו״, קיינע לעערע פ ר א ז ע מעהר זיין, דאנן ווערדען אויך דיא וואָרטע, דיא דיעזען צייל‍ען אלס מאָטטאָ פאָראנשטעהען, קיין פראָממער ו ו א ו נ ש מעהר בלייבען: „ה ש ת א ע ב ד י, ל ש נ ה ה ב א ה ב נ י ח ו ר י ן!״

דיא יודען אין בולגאריען.

פאָן דר. ר. ב י ע ר ע ר (זאָפיא).

דיא יינגסט ערפאָלגטע ערנענגונג דעם דר. ראדאָסלאוואָוו צום מיניסטער דעס אינגערן האט אין יידישען קרייזען פריידיגע שטיממונג הערפאָרגערופען. בייא דיעזער געלעגענהייט מאכטען וויר דיא ערפאהרונג, דאס ויא ספרדישען יודען בערייטס בעגאָננען האבען, זיך איינע זעלבסטשטאָנדינע פאָליטישע מיינונג צו בילדען, זאָ דאס זיא געגעבענענפאללס ניכט בלאָס מעכאניש איהרע שטיממצעטטעל, זאָנדערן אויך איהרע פאָליטישע אנזיכט אין דיא אורנע דער ענטשיידונג פירדערהין צו ווערפען בערייט זינד. איינעס דער אויסשלאגגעבענדסטען סימפטאָמע דיעזער

אומוואנדלונג פאן גאווערנעמענטאלעם שטימפעה צו פאליטיש דענקענדע אונד האנדעלנדע בירגער גאב אונז דער אומשטאנד, דאס דיא מאננער דער געדאכטען ריכטונג נאך אונטער דעם מיניסטעריאום סטאילאוו דעם פאליטישען קלוב דעם דר. ראדאס־לאוואוו זיך אנגעשלאססען אונד פינאנציעללע אפפער צו דעססען ערהאלטונג געבראכט האבען.

נון גאב איהנען דיא צייט רעכט. איהר פערטרויענסמאנן ר א ד א ס ל א וו א וו גלאנגטע אנס רודער אונד בעקליידעט דאז וויכטיגע אמט איינעם מיניסטערס דעם אינגערן, אין דעססען האנד דאז וואהל אונד וועהע דער בולגארישען נאציאן ליעגט, בעציעהונגסווייזע אויך דאסיעניגע דער בולגארישען יודענשאפט. דיעזעס געפיהל פאליטישער רייפע אונד צוזאממענגעהאריגקייט פאנד זייגען אויסדרוקק אין דעם הערצליכען עמפפאנג, וועלכען דיא דעפוטאציאן דער איזראעליטישען געמיינדע זאפיא׳ס ביים מיניסטער ראדאסלאוואוו ערפוהר. דיא דעפוטאציאן דער שפאניאלישען געמיינדע פערשטארקטע זיך פערנינפטיגערווייזע מיט איינינגען פארטייטמאננערן אונד דעם דירעקטאר דער „אלליאנצע איזראעליטע שולע״, אום איהרע גראטולאציאן דעם מיניסטער דארצובריגנען אונד אום דעססען וואהלוואללען צו ערביטטען. דר. ראדאסלאוואוו פערזיכערטע דיא דעפוטאציאן זיינער בעזאנדערען סימפאטהיע מיט דער וויזונג, דאס זיינע טהיר אונד זיינער אהרען צו יעדער צייט אפפען שטעהען, זיא (דיא געמיינדעפערטרעטער) מאגען נור גאנץ פערטרויענספאלל זיך אן איהן ווענדען אונד אונאומוואונדען פערלאגען, וואס אין איהרעם אינטערעססע ליעגט. דיא דעפוטאציאן שפראך איבער דיא נייאוואהל דעם ראבבינערס, אלליין דער מיניסטער ערווידערטע מיט רעכט, דאס דיעזעס איינע ריין אינטערנע אנגעלעגענהייט דער געמיינדע בילדעט, דיא פאן איהם ניכט בעאייגפלוססט צו ווערדען האט, זיא מאגע פיר דיא ראשע ערלעדיגונג דערזעלבען טראכטען. אין געהאבענער שטיממונג אונד פאללער פריידע פערליעסס דיא דעפוטאציאן דען מיניסטער.

צו איינער צייט, אן דער דיא פערבירגטע פרייהייט אונד גלייכהייט פיר אונזער פאלק אין פאסט אללען לאנדערן זא זעהר אין אבנאהמע בעגריפפען איזט, צו איינער צייט פערנער, וואָ דער לועגעריזמוס אין דען פערוואלטונגסקארפערן אונד מוניציפיען העררשט — מאכט דיא ז א פ י א נ ע ר שטאדטגעמיינדע זייט קורצעם איינע ריהמענסווערטהע אויסנאהמע. דער היעזיגע געמיינדעראטה וויעז נאמליך דער שפאניש־יידישען געמיינדע דען בעטראג פאן 1000 פראנקס אן, צור בעטהייליגונג דער ארמען מיט „מצות״; מיינעס וויססענס איזט דיעזעס דאז ערסטע מאל זייט דער בעפרייאונג בולגאריענס פאן דער טירקישען העררשאפט. וויר וואללען יעטצט ניכט אונטערזוכען, אב דיעזער אקט דיא פאלגע דער אין זיכט שטעהענדען נייאוואהל דעם זאפיאנער געמיינדעראטהעס אדער דעם פאראורטהיילספרייען גייסטעס, וועלכער אים מיניסטערפאלאסט צור העררשאפט געלאנגטע; דיא טהאטזאכע דער בעריקקזיכטיגונג דער יידישען ארמען זייטענס דעם קאממונאלען פאנדעס לאססט זיך ניכט הינוועגלייגנען אונד שפריכט איינע פערנעהמליכע שפראכע.

נאך איינע אנגעלעגענהייט בעדראהליכער נאטור שטאנד אויף דער טאגעסארדנונג דעם געמיינדעראטהעס, דיא עבענפאללס צור צופריעדענהייט דער יודען ערלעדיגט ווארדע. עס האנדעלטע זיך אום דיא פ א ר צ ע ל ל י ר ו נ ג ד ע ם צ וו י י ט ע ן פ ר י ע ד ה א פ ע ס ד ע ר י י ד י ש ע ן ג ע מ י י נ ד ע, וועלכער מעהרערע יאהרהונדערטע בערייטס דיעזעם צוועקקע אונגעשטארט דיענטע. איין אהנליכעס לאז דער פערניכטונג אונד דער פיילביעטונג ווארדע איינעם אוראלטען יידישען גאטטעסאקקער אונטער דער רעגיערונג סטאמבולאוו׳ס אונד פעטקאוו׳ס צו טהייל, אהנע דיא מינדעסטע געוויססענסשקרופעל, אהנע דען ווינשענסווערטהען ווידערשטאנד זייטענס דעם עהעמאליגען „יידישען קאמיטע־סינאגאגאל״, נאכדעם דיא גראבשטיינע פאן דען נאכבארן צו בויצוועקקען אונרעכטמאססיגערווייזע געשטאהלען ווארדען. שאן פערצווייפעלטע מאן אויך יעטצט אן דיא מאגליכקייט, דיעזעס „אוקאז״ איינהאלט צו טהון, אינד ווארדען אנפראגען אן דיא הערפארראגענדסטען ראבבינען געריכטעט, וויא דיעזער „גזרה״ נאך יידישעם ריטוס געניגע צו לייסטען איזט. דיא עקסהומירונג פאן איבער 40,000 לייכען מוססטע גראססע קאסטען דער געמיינדע אויפערלעגען, וועלכע זיא אונמאגליך צו טראגען אין דער לאגע איזט; אנדערערזייטס קאננטע דיא יידישע געמיינדע זיך ניכט מיט דער גראבעסשאנדונג אונד הערמוווערפינג יידישער קנאכען אבפינדען. מאן זוכטע זא גוט וויא עס גיענג, דיעזע זאכע אין דיא לאנגע צו ציעהען, וועלכען אויפשוב דער געמיינדעראטה בעוויללינטע. מיט דעם שטורצע סטאילאוו׳ס אונד דער ערהעבונג דעם מיניסטעריאומס גרעקאוו־ראדאסלאוואוו, צווייער יודענפריינדליכער אונד הומאנער מיניסטער, ווארדע דיעזע ברעננענדע פראגע אויף לייכטער ווייזע געלאזט, וואנאך דיעזער פריעדהאף מיט אנפפלאנצונגען פערזעהען אונד דערארט אין איינען שאטטען אונד קיהלונג געוואהרענדען האין אומגעוואנדעלט ויערדען ווירד. דיא פארצעללירונג אונד דיא דאמיט פערבונדענע עקסהומירונג דער לייכען ווירד אונטערבלייבען. — דא וויר שאן ביי דיעזעם פונקטע פערווייִלען, זייא נאך ערוואהנט, דאס דיא שפאניאלישע געמיינדע דיא ערבויאונג איינער לייכענקאממער מיט אללען נאטהיגען רייִמליכקייטען צור אויפנאהמע אונד „רחיצה״ פאן פערשטארבענען געמיינדעמיטגליעדערן אין אנגריפף גענאממען האט. וויא לאבליך אויך דיעזער בעשלוסס זיין מאג, דיא אומפריעדונג דעם יידישען פריעדהאפעס, דער אללען פעראונרייניגונגען אונד בעשאדיגונגען אויסגעזעטצט איזט, מיססטע אין אללע ערסטער רייהע דער טהאטיגקייט דעם „קאמיטע־סינאגאגאל״ שטעהען. אלליין, דיעזע הערען „גראנדעס״ האבען איהרע איינענען אנשויאונגען, וועלכע פאן דעניעניגען איהרער אשכנזישען ברידער אין פיעלען דינגען אבווייכען.

נעבענבייא רייססט דיא ארמוטה, דאנק דער אונגונסט דער פערהאלטניססע, אין דער היעזיגען געמיינדע איין. באנקעראטטס זינד אן דער טאגעסארדנונג, וויא ניכט מינדער מאנכע האססליכע לייִדענשאפטען, וועלכע מאנכעס דאז גראב זיינער וואהלהאבענהייט אונד זיינער קויפמאננישען עהרענהאפטיגקייט שויפעלן, זא דאס דיא יידישע געמיינדע דער רעזידענץ־שטאדט זאפיא הינטער פיליפפאפעל אונד רוסטשוק זעהר בעדייטענד צוריקק שטעהט. דיעזער צושטאנד, ביי וועלכעם 600 יידישע פאמיליען בראדלאז איינהערשרייטען, זאללטע דיא בעזיטצענדען צום נאכדענקען אנטרייבען, אום וואמאגליך נאך איינער נייען נאהרונגסקוועללע צו זוכען.

שטאטט דעססען ציעהען עס דיעזע מאננער פאר, דעם צ י א נ י ז מ ו ס ענטגעגענצוטרעטען אונד ביעטען צו דעססען בעקאמפפונג אלל איהרע מאכט אויף. דער ציאניזמוס האט היער דאז גוטע, דאס ער דיא ארמען אונד ארמסטען צום גלויבען אן ציאנס בעססערע טאגע אונד צור מיטארבייט אן דער פעדעדעלונג אונד דער זעלבסטערהאלטונג דעם יודענטהומס אנרעגט אונד זא פאר פערצווייפלונג אונד מוטהלאזיגקייט שיטצט. איבער דען ציאניזמוס וואללען וויר איין אנדערעסמאל שפרעכען, וויר וואללען פיר הייטע נור הינצופיגען, דאס דערזעלבע בערייטס צו איינעם מאכטפאקטאר געווארדען איזט, מיט דעם דיא יידישע געמיינדעלייטונג רעכנען מוסס אונד רעכנען ווירד. דעם ציאניזמוס ווירד מאן עס דאנק וויססען, ווענן דער פאטטען איינעם „גראנדראבבי״ ניכט מעהר איינעם פפאפפישען האהלקאפפע נאך דעם מאדערנען שלאגע דער פראטעסט־ אונד אססימילאציאנס-

ראַבבינער, זאָנדערן איינעם ראַבבינער אַנפּערטרויט ווערדען ווירד,
דער פֿאָם יידישען גייסטע גאַנץ דורכפּיללט איזט אונד זיינען
האָכווירדיגען בערוף אין דען דיענסט דעם געזאַממטיודענטהומס
צו שטעללען פּערשטעהען ווירד.

צור פֿריעדענסקאָנפֿערענץ.

I.

„גליקקליך ווערדען דיא צייטען זיין....
וואָ דיא פֿעָלקער אונד פּאַרטייען זיך
איבערצייגט האַבען ווערדען, דאַס
זעלבסט איין גליקקליכער פֿעלדצוג
מעהר קאָסטעט, אַלס ער איינברינגט;
דענן מאַטעריעללע גיטער מיט מענשען-
לעבען צו ערקויפֿען, קאַנן קיין געווינן
זיין.... אַבער וואַס דיעזעם פֿאָרטשריטט
דער גאַנצען מענשהייט ענטגעגען-
שטעהט, דאַז איזט דאַז געגענזייטיגע
מיססטרויען, אונד אין דיעזעם ליעגט
איינע שטעטע אונד גראָססע געפֿאַהר.
(גראַף מאָלטקע.)

שטילל! דער פֿריעדע ווילל זיינען איינצוג האַלטען;
דער פֿריעדע קאָממט.— האָרך! דער צאַר בלאָזט דיא
מעססיאַספאָזוינע אונד אַללע מענשענקינדער לוישען איהר.
פֿאָן איינער אייזקאַלטען קאַממער ווילל איינע פֿריעדענס-
זאָננע מיט איהרען וואַרמען שטראַהלען דיא גאַנצע ערדע
איבערפֿלוטהען. דאַז מאָכטיגע רוססלאַנד רופֿט לויט: „דיא
וואַפֿפֿען ניעדער!“.. וויא ערפֿרייליך אויך דיעזע טהאַטזאַכע
קלינגט, זאָ ערפֿיללט זיא דאָך דאַז הערץ דעסיעניגען, דער
מיט קלאַרעם פֿערשטאָנדניסס דען יעטצטיגען צושטאַנד
דער פֿאָן דען מאָכטען בעטריעבענען פּאָליטיק בעאורטהיילען
קאַנן, מיט אונאיבערווינדליכעם צווייפֿעל. דיעזער צווייפֿעל
איזט אינזאָפֿערן בעגרינדעט, אַלס דאַס עס גאַנץ אונגלויב-
ליך שיינט, דאַס גראַדע צור צייט, וואָ אַם מייכטען גע-
ריסטעט ווירד, איין אַבריסטונגספֿאָרשלאַג גענעהמיגט
ווערדען קאָננטע, דאַס מאַן איבערהויפּט פֿאָן דער אַב-
ריסטונגס-קאָנפֿערענץ איינען פּאָזיטיווען ערפֿאָלג צו ער-
האָפֿפֿען האַבע. פֿאַסט אַללע מאָכטע הייפֿען ריסטונגען
אויף ריסטונגען. דיעס איזט דער שטוממע אונד דאָך פֿיעל
בערעדטע פּראָטעסט געגען דען רוססישען אַבריסטונגס-
פֿאָרשלאַג. ענגלאַנד ריסטעט, פֿראַנקרייך ריסטעט אונד דער
דעפּוטיערטע פּ י א ו האַט זאָגאַר אין דער קאַממער אָפֿפֿען
ערקלאָרט, דאַס דיא לעטצטען עראייגניססע — דאַ מוסס
וואָהל פֿאַשאָדאַ געמיינט זיין — קלאַר בעוויעזען האַבען,
דאַס איינע זעעפֿערשטאָרקונג פֿיר פֿראַנקרייך אייססערסט
גאָטהווענדיג זייא. אין איטאַליען פֿערלאַנגט דיא רעגיערונג
איינע ערהאָהונג דעס מאַרינעבודשעה׳ס, אום איינע שיפֿפֿס-
דיוויזיאָן אין כינאַ האַלטען צו קאָננען. דיא געגענזייטיגען
בעציעהונגען צווישען דען מאָכטען געשטאַלטען זיך
אימממער שראָפֿפֿער; צו דעם לאַנגע צייט פֿיעלאומשטריט-
טענען צאַנקאַפּפֿעל, ט י ר ק י י א, איזט נאָך איין צווייטער,
כ י נ אַ, צוגעקאָממען. אונד אויך דיעס ווירד פֿיעללייכט איין
שטרייכפֿעלז זיין, וואָראַן דיא פֿריעדענסקאָנפֿערענץ שייטערן
ווירד.

דיא פֿריעדענסקאָנפֿערענץ פֿינדעט אין דער האָללאָנ-
דישען הויפּטשטאַדט ה אַ אַ ג שטאַטט אונד אַללע מאָכטע
ווערדען געוויסס אויף דערזעלבען פֿערטרעטען זיין. אַבער
וועלכען פֿערלויף דיעזע קאָנפֿערענץ נעהמען ווירד, איזט
אונגעוויסס, זאָוויא מאַן ניכט וויססען קאַנן, מיט וואַס פֿיר
געדאַנקען אונד אַבזיכטען מאַנכער פֿערטרעטער אירגענד
וועלכער גראָססמאַכט אַן דערזעלבען טהיילנעהמען ווירד.
ענגלאַנד פֿאָהרט פֿיעללייכט צור קאָנפֿערענץ אונד מיססט
דערוויל, אום דיא לאַנגווייליע זיינער רייזע צו טילגען, אים
גייסטע דען קירצעסטען וועג נאַך אינדיען זיך אויס;
איטאַליען רייזט דאָרטהין אונד דענקט גלייכצייטיג אַן דיא
כינעזישע קאָהלענשטאַציאָן סאַמנום באַי; דייטשלאַנד
שיקקט זיינען פֿערטרעטער נאַך ה אַ אַ ג אונד טריאומפֿירט
מיט זיינעם שטעטס צונעהמענדען איינפֿלוסס אים אָריענט.
פֿראַנקרייך שפריכט פֿאָם פֿריעדען, וואָהרענד איהם דאַז
לופֿטגעבילדע עלזאַסס-לאָטהרינגען פֿאָר אויגען שוועבט.
אונד ווער ווייסס, אָב ניכט רוססלאַנד, דער פֿריעדענס-
פּראָקלאַמאַטאָר זעלבסט, אין זיינען רייזעטאַשען דאַז
טעסטאַמענט פּעטערס דעס גראָססען מיט זיך פֿיהרט.
זאָללטע אירגענד איינע מאַכט עס רעדליך מיט דעם אַב-
ריסטונגסמאַניפֿעסטע מיינען, זאָ ווירד עס וואָהל אָסטער-
רייך זיין, דאַז אַם וועניגסטען נאַך בייטע לויערט אונד אַם
מייסטען דען פֿריעדען פֿערלאַנגט. אַנגעזיכטס זאָלכער אונ-
גינסטיגען סימפּטאָמאַטישען ערשיינונגען דאַרף מאַן זעהר
געשפּאַננט זיין, וואַס וואָהל דאַז ענדע דיעזער קאָנפֿערענץ,
וואַס דערען רעזולטאַט זיין ווירד אונד קאַנן. ווערדען זיך
דאָרט דיא פֿיינדליך געגענאיבערשטעהענדען ריוואַלען פֿער-
איינינגען אונד צוזאַממען פֿריעדען שליעססען? ווירד פֿראַנק-
רייך דייטשלאַנד נאַך לאַנגיאָהריגעם האַסס ענדליך ברידער-
ליך דיא האַנד רייכען, טירקייא אונד גריעכענלאַנד זיך
אויססאָהנען, אַמעריקאַ אונד שפּאַניען זיך אין דען אַרמען
ליעגען? ווירד דאַזעלבסט דיא פּראָפֿעצייהונג דעס פּראָ-
פֿעטען ישעיה אין ערפֿיללונג געהען, דאַס דיא רייססענדען
טהיערע רוהיג צוזאַממען וואָהנען ווערדען, זאָ דאַס דער
„אייזבאָר“ מיט דעם „וואַללפֿיש“ פֿריעדליך הויזען ווערדען.

דער דייטשע קייזער זאָללטע, אַלס ער צום ערסטענ-
מאַלע פֿאָן דעם אַבריסטונגסמאַניפֿעסטע דעס צאַרען פֿער-
נאָממען האַטטע, „אונמאָגליך!“ געזאַגט האַבען.

דיעזעס וואָרטכען „אונמאָגליך“ איזט צוואַר איינע
איבערטרייבונג; מאָגליך וואָרע עס שאָן, ווענן בייא דען
מאָכטען נור דער גוטע וויללע פֿאָרהאַנדען וואָרע, אויף דען
פֿאָרשלאַג קאַיזער ניקאָלויס .II איינצוגעהען. אַללײן, דיעזער
אַנגעבליכע אויסשפּרוך דעס דייטשען קאַיזערס צייגט, וועלכע
שטיממונג אין דען מאַססגעבענדען קרייזען בעציגליך דער
אַ ב ר י ס ט ו נ ג העררשט, זאָ דאַס זיא דיעזעלבע מיט „און-
מאָגליך“ בעצייכנען.

Samuel Meisels.

בריעף אויס רומאֶניען.

(שלוסס).

כאַראַקטעריסטיש פיר דאַז ערבאָרמליכע פאָרגעהען דער רומאֶנישען מאַכטהאַבער איזט, דאס זיא, אָבוואָהל זיא דיא יודען אין דען שולען ניכט אויפנעהמען וואָללטען, זיך דאָך דיא טאַקסען ניכט ענטגעהען לאַססען וואָללען. דער יודע זאָלל נור דיא יידישע שולע בעזוכען; דאַ אַבער דיעזע שולען קיין אָפּפּענטליכקייטסרעכט בעזיטצען, מיססען דיא שילער דערזעלבען, ווענן איהרע צייגניססע גילטיג זיין זאָללטען, פאָר איינעם לעהרער דער שטאַאַטסשולען פריפונג אַבלעגען אונד פיר דיעזע פריפונג איינע האָהע טאַקסע בעצאַהלען.

דיא יודען ווענדען נאַטירליך אַללע איהנען נור מאֶגליכען מיטטעל אַן, אום דיא פלאֶנע איהרער פיינדע צו ניכטע צו מאַכען. איבער איהרע קראֶפטע שטייערן זיא צור גרינדונג פאָן שולען בייא, אויך יידישע מיטטעלשולען ווערדען בערייטס ערריכטעט. אין יינגסטער צייט איזט דיא גראָססע וואָהלטהאֶטערין באַראָנין קלאַרא הירש אויף דען פלאַן ערשיענען אונד צוואַר מיט איינער שפענדע פאָן 50000 פראַנקס, אום דיא ערריכטונג יידישער שולען אין מעהרערען קליינערען געמיינדען צו ערמאֶגליכען. דער רוכלאָזע פלאַן דער רומאֶנישען יודענפרעססער ווירד דאַדורך צו ניכטע געמאַכט. „תן לי הנפש והרכוש קח לך“, רופען איהנען דיא יודען צו; וואָהל זינד וויר דורך אייער פאָרגעהען געצוואונגען, גראָססע געלדאָפּפער צו ברינגען; דאָך אונזערע זעעלע צו קנעבעלן, דאַז ווירד אייך ניכט געלינגען. אונזערע יוגענד ווירד זיך דיא עלאַמאַנטערען קעננטניססע אונד מאָדערנע בילדונג אַנאייגנען, ווענן איהר אויך דיא רומאֶנישע שולע פערשלאָססען בלייבט.

אין דער רומאֶנישען קאַממער זינד אַנגריפפע געגען דיא יודען קיינע זעלטענהייט, בייא יעדער פאַססענדען אונד אונפאַססענדען געלעגענהייט ווירד איבער דיא „פרעמדע“ געשימפפט, וועלכע דאַז פאָלק אויסבייטען אונד היגאויסגעיאַגט ווערדען זאָללטען. דער וואָרטפיהרער דער יודענפיינדע אין דער קאַממער איזט דער דעפוטירטע בראַציאַנו, זאָהן דעס עהעמאַליגען מיניסטערפראָזידענטען בראַציאַנו, טרויריגען אַנגעדענקענס. עס איזט כאַראַקטעריסטיש, דאַס אין רומאֶניען זאָוואָהל דיא קאָנזערוואַטיווען וויא אויך דיא ליבעראַלען אין איהרעם האַססע געגען דיא יודען שטעטס איייניג זינד. וועלכע פאַרטייא איממער צור הערשאַפט געלאַנגט, דיא בעהאַנדלונג דער יודען בלייבט איממער גלייך אונד צוואַר דיא דענקבאַר שלעכטעסטע. דאַז רומאֶנישע פאָלק זעלבסט איזט מיט דיעזען מאַססנאַהמען געגען איהרע יידישען מיטבירגער ניכט איממער צופריעדען, יאַ עס עראייגנען זיך פאֶללע, וואָ דיא רומאֶנען דירעקט פיר דיא יודען פאַרטייא ערגרייפען. זאָ געשאַה עס אונלאָנגסט אין איינעם דאָרפע כיליא בייא יאַססי, וואָ איינע יידישע פאַמיליע אויסגעוויעזען ווערדען זאָללטע. דיא דאָרפבעוואָהנער וואָללטען דיעזען געוואַלטאַקט פערהינדערן אונד נור מיט דער גראָססטען אַנשטרענגונג געלאַנג עס דער שענדאַרמעריע, איהר פאָרהאַבען אויסצופיהרען. אויך אין דער קאַממער גיבט עס דעפוטירטע, דיא זיך דער יודען אַננעהמען; נאַטירליך אָהנע אירגענד וועלכען ערפאָלג. זאָ פיהרטע קירצליך דער אַבגעאָרדנעטע קאַגאָלנישאַנו אין דער קאַממער בעשווערדע געגען איניגע פראֶפעקטען, דיא צירקאַ 200 איינגעבאָרענע רומאֶנישע יודען אלס „פרעמדע“ אויסגעוויעזען האַבען, אונטער וועלכען זיך קינדער בעפאַנדען, דיא דאַז 15. לעבענסיאַהר נאָך ניכט ערריכט האַטטען. דער אַנטיסעמיטישע דעפוטירטע פאָליטימוס ערווידערטע, דאַס זאֶממטליכע יודען „אַנאַרכיסטען“ זייען אונד צום אונוויללען דער איבריגען בעוואַהנערשאַפט זיך אים לאַנדע אויפהאַלטען. קאַגאָלנישאַנו ערווידערטע, דאַס אין דער צוואַנגסשטראַפאַנשטאַלט אָקנאַ זיך געגענוואֶרטיג 350 מאֶרדער בעפינדען, דאַרונטער נור איין יודע, וואָרויף פאָליטימוס בעמערקטע: „דיעזער אומשטאַנד בעווייזע נור דיא פייגהייט דער יודען“. „יאַוואָהל“, ערווידערטע שלאַגפערטיג קאָגאָלנישאַנו, „דיא העלדענטהאַטען דער רומאֶנען בעשטעהען אַלזאָ אויס רויב אונד מאָרד“.

בייא דיעזען פערהאֶלטניססען איזט עס קיין וואונדער, דאַס דיא רומאֶנישען יודען פאַסט דורכוועגס דעם ציאָניזמוס זיך אַנגעשלאָססען האַבען. זיא מאֶכטען זאָ שנעלל אַלס מאַגליך דעם לאַנדע דען ריקקען קעהרען, אין וועלכעם זיא, זאָבאַלד עס זיך אום איהרע רעכטע האַנדעלט, אַלס „פרעמדע“ בעטראַכטעט ווערדען, יעדאָך אַללע פפליכטען ערפיללען אונד אַללע לאַסטען טראַגען מיססען. זיא מיססען שטייער אַן גוט אונד בלוט ענטריכטען, אָהנע אַן דען רעכטען דער בירגער פאַרטיפּיציערען צו קאֶננען. זעלבסט דיעיעניגען יודען, דיא אין דער אַרמעע דיענען, ווערדען דאָרט אַלס „פרעמדע“ בעהאַנדעלט אונד צו קיינעם אַוואַנסעמענט צוגעלאַססען. שאַדע נור, דאַס מאַן איהנען איבערהויפּט טרויט, דען מיליטאֶררעָקק צו טראַגען אונד זיך אים קריעגספאַללע פיר דאַז רומאֶנישע „פאַטערלאַנד“ ערשיעססען צו לאַססען. דיא רומאַנען ווערדען נור קאָנסעקווענט האַנדעלן, דיא „פרעמדען“ ניכט צום מיליטאֶרדיענסטע צוצולאַססען אונד אויך דיא יודען ווערדען זיך שאָן דאַריבער צו טראֶסטען וויססען.

איינען מוטהיגען אונד צור נאַכאַהמונג עמפפעהלענסווערטהען אַקט בעגינג קירצליך דער ראַבבינער פאָן פּיאַטראַ. איין רומאֶנישעס געזעטץ שרייבט נאֶמליך פאָר, דאַס דיא יידישען רעקרוטען דען שוואור דער טרייע פיר קאֶניג אונד פאַטערלאַנד אין דיא האֶנדע דעם ראַבבינערס אַבצולעגען האַבען. בייא דער דיעסיאֶהריגען רעקרוטירונג פערווייגערטע דער ראַבבינער פאָן פּיאַטראַ, ר׳ חיים לעניל, דיא ענטגעגענאַהמע דעם שוואורעס מיט דער מאָטיווירונג, דאַס דער דאָרטיגע אָבערסט זיינע ביטטע אום דיענסטבעפרייאונג דער יידישען זאָלדאַטען אַן דען האָהען פעסטטאַגען ניכט וויללפאַהרט האַבע; דאַ נון דער אָבערסט דער יידישען רעליגיאָן איינע זאָלכע מיססאַכטונג ענטגעגענגעבראַכט האַבע, קאֶננע דער ראַבבינער אונמאֶגליך דיא רעקרוטען צור אַכטונג דער מיליטאֶרישען פאָרשריפטען אויפפאָרדערן. אויף דיא דיעסבעציגליכע מעלדונג דעס אָבערסטען אַן דאַז קריעגסמיניסטעריאום בעאויפטראַגטע דער קריעגסמיניסטער דען שטאַדטפראֶפעקטען, צווישען אָבערסט אונד ראַבבינער צו פערמיטטעלן. ערסט נאָך לאַנגעם, האַרטנאֶקקיגעם ווידערשטאַנדע גאַב דער ראַבבינער זיינען שטאַנדפונקט אויף, נאַכדעם דער אָבערסט דיא בעשטיממטע צוזאַגע אַבגעגעבען האַטטע, פיר קינפטיגהין דיא יידישען זאָלדאַטען אַן דען האָהען פייערטאַגען פאָם דיענסטע צו בעפרייען.

פיר דיא בעפאָרשטעהענדע סובסקריפּציאָן דער יידישען קאָלאָניאַלבאַנק האַט דאַז רומאֶנישע ציאָניסטישע צענטראַלקאָמיטע איינע לעבהאַפטע אַגיטאַציאָן ענטפאַלטעט, וועלכע האָפפענטליך פאֶן ערפאָלג זיין דירפטע.

Dr. K.

פּאָליטישע רונדשויא.

דיא לאַנדטאַגססעססיאָן נאַהט איהרעם ענדע צו. דיעזעלבע וויקקעלטע זיך אים אַללגעמיינען ציעמליך רוהיג אונד אָהנע סענזאַציאָנעללע צווישענפאֶללע אַב. דיא דייטשען זינד דעם באֶהמישען לאַנדטאַגע פערנגעבליעבען. בעציגליך דעם פאָסטענס איינעם לאַנדמאַרשאַלל־שטעללפערטרעטערס אים

באַהמישען לאַנדטאַגע האבען דיא יונגטשעכען נאַך לאַנגעם
ווידערשטרעבען נאַכגעגעבען אונד דער אבגעאָרדנעטע
וואָהאַנקאַ וואורדע מיט דיעזער פונקציאָן בעטרויט.

— דיא געריכטע בעציגליך ערלאַססונג איינעס שפּראַ-
כענגעזעטצעס אויף גרונד דעס § 14 אונד באַלדיגע איינ-
בערופונג דעס רייכסראטהעס וואָללען ניכט פער־שטוממען.
עטוואַס מוסס דאָך דאַראַן וואַהרעס זיין. עס איזט דעמנאַך
ניכט אויסגעשלאָססען, דאס דיא רעגיערונג, טראָטץ דעם
ווידערשפּרוכעס זאָוואָהל זייטענס דער דייטשען אַלס אויך זייטענס
דער טשעכען, דאָך צו דיעזעם מיטטעל איהרע צופלוכט נעהמען
ווירד, אום דען „גאָרדישען קנאָטען" מיט איינע מאַלע דורכצור-
הויען אונד דעם שפּראַכענשטרייטע איין ענדע צו מאַכען. אָב
דאַדורך ניכט דער קנאָטען נאָך מעהר פערוויקקעלט ווערדען
ווירד, דאַז בלייבט אַללערדינגס אבצוואַרטען.

— אים אויסלאַנדע, שפּעציעלל אין דער פראַנצאָזישען
פּרעססע, בעשעפטיגט מאַן זיך אין לעטצטערער צייט פיעל
מיט דען צושטאַנדען אין עסטעררייך אינד דיא דאַרויס רעזול-
טירענדען ערגעבניססע בעציגליך דעס דרייבונדעס. נאַכדעם
אין עסטעררייך דיא סלאַווען נאַך אונד נאַך צור הערשאַפט
געלאַנגען, וועלכע בעקאַננטליך קיינע בעזאָנדערען אַנהאַנגער
דעס דרייבונדעס זינד, זאָ ווירד דערזעלבע האָכסטוואַהרשיינליך
באַלד יעדע וויכטיגקייט פערליערען אונד פיעללייכט גאַר ניכט
מעהר ערנייערט ווערדען. זאָ ארגומענטירען דיא פראַנצאָזישען
בלעטטער, אונד דיא דייטשע פּרעססע פאַנד זיך פעראַנלאַססט,
דיעזע פראַגע אויפצוגרייפען אונד דאַריבער קלאַגע צו פיהרען,
דאַס דיא מאַססגעבענדען קרייזע אין עסטעררייך דעם טרייבען
דער יונגטשעכען געגען דען דרייבונד ניכט דיא נאָטהיגע בע-
אַכטונג שענקען. דיא אָפּפיציעלע „וויענער אבענדפּאָסט" זאַה זיך
דיעזער טאַגע צור ערקלאָרונג פעראַנלאַססט, דאס דיא עסטער-
רייכישע רעגיערונג נאָך וויא פאָר אַן דעם דרייבונדע
פעסטהאַלטע אונד דאס זיך, פאָן דער נאָהע בעטראַכטעט, דאַז
טרייבען דער יונגטשעכען ניכט זאָ ערנסט צייגט, וויא עס אין
דער פראַנצאָזישען פּרעססע געשילדערט ווירד.

— אין דייטשלאַנד האַט דיא רעגיערונג בעציגליך
דער מיליטאָרפאָרלאַגע דעם רייכסראטהע נאַכגעגעבען.
דיא רעגיערונג אַקצעפּטירטע נעמליך דען קאָממיססיאָנספאָר-
שלאַג, וואָנאַך דיא געפאָדערטע ערהאָהונג דעס פריעדענס-
שטאַנדעס מיט 7000 מאַנן ניעדריגער בעוויללליגט ווערדע.
אַללערדינגס הייססט עס, דער קריעגסמיניסטער גאָסלער זייא
דאַמיט ניכט איינפערשטאַנדען אונד ווערדע דעמנאָכסט דע-
מיססיאָנירען.

— אין דען לעטצטען טאַגען וועהט פעריאָהנונגס-
לופט. צווישען ענגלאַנד אונד פראַנקרייך, צווישען ענגלאַנד
אונד רוססלאַנד זאָללען בעציגליך דער שוועבענדען פראַגען אין
אַפריקאַ אונד כינאַ אויסגלייכע צושטאַנדע קאָממען. אויך קאַיזער
וויליהעלם האַט זיך דורך דען עמפּפאַנג דעס ענגלישען שטאַאַטס-
מאַננעס צעציל רהאָדוס, וועלכער זיינערצייט דען פאָם
דייטשען קאַיזער זאָ געמיססבילליגטען איבערפאַלל אויף טראַנס-
וואַאַל אינסצענירט האַט, מיט ענגלאַנד גאַנץ אויסגעזאָהנט. אין
גוטעם אָמען פיר דיא דעמנאָכסט אין האַאַג צוזאַממענטרע-
טענדע פריעדענסקאָנפערענץ.

— איטאַליען ווירד זיך האָכסטוואַהרשיינליך אין כינאַ
וויעדער איינע ניעדערלאַגע האָלען. דורך איין מיססערשטאַנד-
ניסס צווישען דער רעגיערונג אונד דעם איטאַליענישען פער-
טרעטער אין כינאַ איזט לעטצטערער אין איינער וויזע אויפ-
געטרעטען, דאס ער אבבערופען ווערדען מיססטע, וואָדורך דיא
פערהאַנדלונגען נור ערשוועהרט וואורדען. כינאַ וויל אבסאָלוט
ניכט נאַכגעבען אונד אין איטאַליען זעלבסט מאַכט זיך איינע גראָס-
סע אָפּפּאָזיציאָן געגען דיעזעס „נייע אבענטייער" געלטענד.

דיא דרייפוס־אַפּפאָרע.

נאַך עטווא 14טאָגיגער רוהע ווירד וויעדער פיעל
איבער דרייפוס געשפּראָכען אונד געשריעבען; דאָך נאָהערט
זיך דיא אַפּפאָרע, וועננ ניכט אַללע צייכען טריגען, איהרעם
ענדע צו. דיא פעראייניגטען קאַממערן דעס קאַססאַציאָנס-
האָפעס זינד ענטשלאָססען, דאַז רעוויזיאָנספּראָהרען אין דער
דרייפוסאַפּפאָרע זעהר צו פעראיינפאַכען אונד אַללע נעבענ-
זאַכען בייזייטע צו לאַססען, דיא אין דער אַנקעטטע דער
שטראַפקאַממער איינען זאָ גראָססען פּלאַטץ איינגענאָממען
האַבען. פאָר אַללעם זאָלל אויף איינע נייערליכע פערנעהמונג
עסטערהאַזי׳ס פערציכטעט ווערדען, דאַ מאַן זיינען ווידער-
שפּרעכענדען מיטטהיילונגען קיינען גלויבען מעהר ביימעססען
קאַננ. דיא פעראייניגטען קאַממערן זאָללען נאַך פאָלגענדעם
פּראָגראַממע פאָרגעהען: 1) פּריפונג דער געהיימאַקטען,
2) פּריפונג דעס פּראָצעססעס פאָם יאַהרע 1894, 3) פּריפונג דער
פאָן דרייפוס דעם קאַפּיטאָן לעברון־רענוילט אַנגעבליך געמאַכ-
טען געשטאַנדניססע, 4) פּריפונג דער אַגיטאַציאָן נאָך דער פער-
אורטהיילונג, 5) פּריפונג דעס פּראָצעססעס זאָלאַ, 6) פּריפונג
דער אומשטאָנדע, אונטער דענען דיא רעוויזיאָן איינגעלייטעט
וואורדע. דאַמיט דיא מיטגליעדער דעס קאַססאַציאָנסהאָפעס
אין פאָללער זאַכקעננטניסס אורטהיילען קאָננען, זינד איהנען
צאַהלרייכע דאָקומענטע אונד פּראָצעססבעריכטע אונטערברייטעט
וואָרדען. עס זינד דיעס נאָהעצו 4000 דרוקקבאָגען. דער בע-
ריכטערשטאַטטער דירפטע מיט זיינעם רעפעראַטע ערסט
מיטטע אַפּריל פערטיג ווערדען. בעזאָנדערע אויפמערקזאַמקייט
זאָלל אויך דען פערשיעדענען גוטאַכטען דער זאַכפערשטאָנדיגען
אים שרייבפאַכע געווידמעט ווערדען. סענזאַציאָנעללע צווישענ-
פאָללע ווערדען פאָן דעם פערלויפע דער אונטערזוכונג דעס
קאַססאַציאָנסהאָפעס ניכט ערוואַרטעט.

דיא דרייפוס־פריינדע האַבען וויעדער איינען ערפאָלג
צו פערצייכנען. אַם 21. ד. מ. היעלטען דיא פעראייניגטען
קאַממערן דעס קאַססאַציאָנסהאָפעס איינע אָפפענטליכע זיטצונג
אַב, אין וועלכער דער בעריכטערשטאַטטער איינע איינגאַבע
דעס אַדוואָקאַטען דער פאַמיליע דרייפוס, מאָרנאַרד, פער-
לאַז, דער אום דיא אבלעהנונג דער דרייא ראַטהע פּעטי, גרעפאָן
אונד לעפּעללעטיער ערזוכט, וועלכע מיטגליעדער דער מיט דער
פּריפונג דער רעוויזיאָנספראַגע בעטרויט געוועזענען קאָממיססיאָן
וואַרען אונד זיך געגען דיא רעוויזיאָן אויסגעשפּראָכען האַבען.
דער גענעראַלפּראָקוראַטאָר מאַנו אונטערשטיטצטע דאַז פער-
לאַנגען נאָך אבלעהנונג. וועלכעם אויך דער קאַססאַציאָנסהאָף
נאָך קורצער בעראַטהונג שטאַטטגעגעבען האַט.

דער פּאַפּסט זאָלל זיך קירצליך איינער פראַנצאָזישען
פּערזאָנליכקייט געגענאיבער, אין בעצוג אויף דיא דרייפוס-
אַפּפאָרע געאייססערט האַבען: „מאַן גלויבע נור ניכט, אויס
דיעזער פּאַרטייענזאַכע איינע זאַכע דער רעליגיאָן צו מאַכען.
גליקליך דאַז אָפּפער, וועלכעם גאָטט ווירדיג עראַכטעט
האַט, זיך מיט זיינעם זאָהנע אין דער גלייכען זאַכע צוזאַממענ-
צופינדען". אָב זיך אויך דרייפוס זאָ גליקקליך פיהלט, וויא דער
פּאַפּסט מיינט, איזט אַללערדינגס ניכט בעקאַננט.

קראָניק.

(קראַקויא.) וויר זינד אין דער לאַגע, אונזערען לעזערן
איינע ערפרייליכע מיטטהיילונג צו מאַכען. בייא דער אַם 20.

ד. מ. אין פאריז שטאטטגעפֿונדענען קאָנפֿערענץ דער ציאָ-
ניסטישען קאָלאָניזאציאָנספֿעראיינע ווואורדע בעשלאָססען,
דער פֿאָם פֿעראיינע „א ה ב ת־צ י ו ן“ א י ן ט א ר נ אָ ו ו אין
פאלאָסטינא געגרינדעטען קאָלאָניע „מ ח נ י ם“ איינע סובווענ-
ציאָן אים בעטראגע פֿאָן 120000 פֿראנקס צו געוואָהרען.

(קראקויא.) אין וויען ווײלט געגענוואָרטיג איינע דעפּוטא-
ציאָן יידישער ארבייטער אויס באָריסלאוו, וועלכע אין דען
מאססגעבענדען קרייזען צו גונסטען איהרער ברידער אינטער-
וועניערען וויל. דיא דעפּוטאציאָן ווואורדע אויך פֿאָן ה׳ דאוויד
ריטטער פֿאָן גוטטמאנן עמפּפֿאנגען, וועלכעם זיא ערקלאָרטע,
דיא יידישען ארבייטער אין באָריסלאוו זייען בעריית, ז אָ ג א ר
א ם ז א מ ס ט א ג צ ו א ר ב י י ט ע ן (? !) וועננ ער איהנען נור אין
זיינען בערגווערקען ארבייט געבען וואָללטע. ה׳ פֿאָן גיטטמאנן
ערקלאָרטע אבער, זיינע דירעקטאָרען זינד ענטשיעדען געגען
דיא אויפֿנאהמע דער יידישען ארבייטער, דאָך ווערדע ער זיך
דיא זאכע איבערלעגען אונד דיא אנגעלעגענהייט אין ערוואָגונג
ציעהען. אָהנליכע אנטוואָרטען האָלטע זיך דיא דעפּוטאציאָן
אויך ביי דען אנדערען יידישען „גראָססען“.-- זאָ וויט איזט
עס אלזאָ שאָן געקאָממען, דאס שטרענגגלייביגע יודען זאָגאר
אם זאמסטאג ארבייטען וואָללען, אום זיך אונד איהרע פֿאמיליען
ערהאלטען צו קאָננען — אונד דאָ פֿינדען זיא קיינע בע-
שאָפֿטיגונג זייטענס דער יידישען גראָססען -- דיעזע טהאט-
זאכע פֿיהרט איינע בערעדטע שפּראכע, זיא גאָללט יעדעם אין
דיא אָהרען, כל השומע תצלנה שתי אזניו, נור אונזערע
„גראָססען“ וואָללען ניכטס האָרען. וואהין זאָלל דאז פֿיהרען ?!...

(קראקויא.) דער מ אָ ד כ ע נ ה א נ ד ע ל - א ו נ פֿ ו ג וויל
קיין ענדע נעהמען אונד בעדויערליכערווייזע איזט עס ווידער
איין י ו ד ע, דער ביי דיעזעם שאָנדליכען געווערבע ערטאפּפּט
ווואורדע. אין ג ע נ ו א ווואורדע נאָמליך דיעזער טאגע אויף פֿער-
אנלאססונג דער וויענער פּאָליצייא דער גרונדבעזיטצער אונד
מאָדכענהאָנדלער יודא ב א נ ד א אויס י א ר אָ ס ל ו י א פֿער-
האפֿטעט, וועלכער דרייא מאָדכען נאָך בוענאָס-איירעס פֿיהרטע.
עס וואָרע האָכסט אן דער צייט, דאס ענדליך איינמאל יודען
זיך מיט דיעזעם שאָנדליכען געווערבע ניכט מעהר בעפֿאססען
זאָללען, וועלכעס נור צו „חילול־השם“ פֿיהרט.

(לעמבערג.) אם .29 ד. מ. פֿינדעט היער דיא .32 גע-
נעראלפֿערזאממלונג דעס פֿעראיינעס „שומר-ישראל“ שטאטט.
מאן דארף געשפּאננט זיין, אב ביי דיעזער געלעגענהייט אונ-
זערע הערנען „וואָכטער איזראעלס“ דער טרויריגען לאגע דער
גאליציישען יודען געדענקען אונד וועלכע בעשליססע זיא צור
סאנירונג דעס עלענדס אונד יאממערס פֿאססען ווערדען... M.

(רזעשאָוו.) דעם „יידישען פֿאָלקסבלאטט“ וויר בעריכטעט:
„דיא בויערן דעם אונווייט אונזערער שטאדט געלעגענען דאָר-
פֿעס ק א ק אָ ל אָ ו ו ס ק א האבען זיך צור אויפֿגאבע געמאכט,
יונגע יידישע קינדער פֿאָן דער רעליגיאָן איהרער פֿאָטער אב-
וועגדיג צו מאכען אונד דעם שאָססע דער קאטהאָלישען קירכע
צוצופֿיהרען. צום דריטטענמאלע זייט איינינגען יאהרען ערייג-
נעטע זיך פֿאָלגענדער פֿאלל: פֿאָר צירקא צווייא מאָנאטען ווואורדע
איין 16יאָהריגעס יידישעס מאָדכען 48 שטונדען פֿאָר איהרעם
האָכציייטסטאגע פֿאָן איינער גוט אָרגאניזירטען באנדע אין דער
נאכט דען עלטערן ענטפֿיהרט. דיא אים הויזע דיענענדע
קריסטליכע מאגד האלף דעם מאָדכען באָרשאָפֿט, קליידער
עטצ. מיטצונעהמען, דאז מאָדכען וואר זאממט דער מאגד זייט
דער צייט שפּורלאָז פֿערשוואונדען. דער אָרמע, אונגליקקליכע
פֿאָטער פֿערזוכטע זאָממטליכע, איהם צו געבאָטע שטעהענדען
מיטטעל, אום זיינע טאָכטער אויספֿינדיג צו מאכען, אונד אלס
אללעס ביטטען אונד זוכען אין דער געמיינדע ניכטס האלף,
ערשטאטטעטע ער ענדליך געגען טאָכטער אונד דיענסטמאגד
דיא שטראפֿאנצייגע וועגען דיעבשטאהל. ביי דער אונטערזוכונג
ווואורדע פֿאָן דען מיטהעלפֿערן דיעזער טהאט בעשטאָטיגט, דאס
זיא ביי דער ענטפֿיהרטען באָרשאָפֿט, שמוקקגעגענשטאָנדע,
קליידער עטצ. געזעהען האבען. דען אויפֿענטהאלטסאָרט וואָללטע
אבער דיא באנדע ניכט פֿערראטהען אונד קאָננטע דאריבער
ניכטס צו טאגע געפֿאָרדערט ווערדען. שליעססליך קאם דער
פֿאטער אויף דער שפּור אונד ערפֿוהר דען אויפֿענטהאלט זיינער
טאָכטער. אום גאנץ זיכער צו געהען, בעגאב ער זיך צום
אונטערזוכונגסריכטער, צייגטע איהם דען אויפֿענטהאלט דער
דיעבין אונד איהרער מיטהעלפֿערין אן אונד באט אלס בע-
שאָדיגטער, רעשפּעקטיווע בעשטאָהלענער אום פֿעראנלאססונג
וויטערער שריטטע. דער אונטערזוכונגסריכטער, איין נאָך יונגער
אנטיסעמיט, ערקלאָרטע דעם בעשאָדיגטען, ער קאָננע אלס
אונטערזוכונגסריכטער נור דיא צושטעללונג איינער פֿאָרלאדונג
צור איינפֿערנאהמע אן דיא טאָכטער פֿערפֿיגען, בעהופֿס איהרע
פֿערהאפֿטונג וויעז ער אבער דענזעלבען אן דען פֿאָרמונד-
שאפֿטסריכטער (?) אונד וואָללטע קיינען וויטערען אויפֿטראג
אן דיא שענדארמעריע ערטהיילען. אלס דער מיט דעם בע-
שאָדיגטען ערשיענענע סאָלליציטאטאָר איינער היעזיגען
אדוואָקאטורסקאנצלייא, דער אויך יודע איזט, דען אונטער-
זוכונגסריכטער ערזוכטע, וועננ מאָגליך, דאָך איינען אויפֿטראג
אן דיא שענדארמעריע צו ערלאססען, ווואורדע ער פֿאָם ריכטער
מיט דען וואָרטען: „וועננ זיא זיך מיר אין שטראפֿזאכען מישען
ווערדען, זאָ ווערדע איך געגען זיא אנדערס צו ווערקע געהען“
אנגעפֿאהרען. דער העררר אונטערזוכונגסריכטער שיינט דען
פֿאראגראף 82 דער געשאָפֿטסאָרדנונג דער געריכטע ניכט צו
קאָננען, זאָנסט וויססטע ער יעדענפֿאללס, דאס יעדערמאנן,
יא זאָגאר- איין יודע !! דאז רעכט האבע, איין אנשטאָנדיגעס,
רוהיגעס אונד האָפֿליכעס בענעהמען פֿאָן דען הערערן ק. ק.
בעאמטען צו פֿערלאנגען. ערסט אלס דער סאָלליציטאטאָר דיא
קאנצלייא פֿערלאסען האטטע, ליעסס זיך דער אונטערזוכונגס-
ריכטער דאָך הערבייא, איינען אויפֿטראג אן דיא שענדאר-מעריע
צו ערטהיילען.“

(וויגאָדא.) ביי דער היעזיגען ברעטטערזאָגע דעס ה׳
באראָן פ א פ פ ע ר וואָרען מעהרערע יודען אלס ארבייטער בע-
שאָפֿטיגט. דא זיא זיך אין לעטצטערער צייט דעס ציאָניזמוס
אנגעשלאָססען האבען, האט דער דירעקטאָר איינען בעפֿעהל
ערלאססען, דאס ציאָניסטען ניכט מעהר אלס ארבייטער בע-
שאָפֿטיגט ווערדען זאָללען. איזט דיעזער טראגי־קאָמישער אוקאז
מיט וויססען דעס יידישען באראָן פּאָפּפער ערלאססען וואָרדען?!
ביי דער האלטונג אונזערער „גראָססען“ איזט דאז גאנץ אונד
גאר ניכט אויסגעשלאָססען. L.

(גרזימאלאָוו.) איין עהרווירדיגער מאנן, איין עדלער מענשענ-
פֿריינד אין דעם וואָרטעס פֿאָללסטער בעדייטונג וואר עס, דער
פֿאָריגען מיטטוואָך אים .49 לעבענסיאהרע נאָך קורצעם ליידען
דאז צייטליכע געזעגנעט אונד זיינע רייגע, אונבעפֿלעקטע זעעלע
דעם הערנן איבער לעבען אונד טאָד צוריקקגעגעבען האט. ה׳
בערל ג ע נ ז ע ר ן, דורך ביינאָהע 20 יאהרע פֿאָרשטאנדסמיטגליעד
דער היעזיגען קולטוסגעמיינדע אונד עבענזאָלאנגע אין אונאייגענ-
ניטציגער ווייזע אלס געמיינדעראטה טהאָטיג, ווואורדע פֿרייטאג
דען .17 ד. מ. אונטער דעם געלייטע איינער גראָססען מענשענ-
מענגע צו גראבע געטראגען. דער געזאממטאויסשוסס דער היע-
זיגען קולטוסגעמיינדע אונטער פֿיהרונג זיינעס פּראָזידענטען,
דעם ה׳ וואָלף ב א ד י א ן, עראָפֿפֿנעטע דען לייכענצוג. אונטער
אללען אנוועזענדען וואר קוים איינער, דער דעם עדלען פֿער-
בליכענען ניכט אין אונגעהייכעלטער האָכאכטונג אונד פֿער-
עהרונג אָב זיינעס ביעדערן כאראקטערס אונד אָב זיינעס גע-
מייננוטציגען ווירקענס, אלס לעצטען טריבוט דער פּיעטאָט אונד

ליעבע איינע שטיללע טהראָנע נאַכגעווײנט האַטטע. עהרע זײנעס אַנדענקען אונד רוהע אונד פֿריעדע זיינער אַשע.

H. Löwenhar.

(נייא־סאַנדעץ.) היער פֿערשיעד ה׳ א. נעבענצאַהל, וועלכער איבער 42 יאַהרע פֿאָרשטעהער דער היעזיגען יידישען קולטוסגעמיינדע וואַר.

(וויען.) דיא „געזעלשאַפֿט פֿיר זאַממלונג אונד קאָנזערווירונג פֿאָן קונסט־ אונד היסטאָרישען דענקמאָלערן דעס יודענטהומס“, וועלכע טראָטץ איהרעס נאָך קורצען בעשטאַנדעס אינפֿאָלגע דער דען בעסטען קרייזען אַנגעהאָרענדען מיטגליעדער, זאָוויא איהרעס אויס דען הערפֿאָרראַגענדסטען פערזאָנליכקייטען בעשטעהענדען קוראַטאָריאומס מיט פֿאָללסטעם רעכטע איינע בעזאָנדערע שטעללונג אונטער דען יידישען פֿעראייען דער רעזידענץ איינניממט, פֿערזענדעט זאָעבען איהרען צווייטען יאַהרעסבעריכט, דער איין אַנשוייליכעס בילד איבער דיא איבעראויס רעגע טהאָטיגקייט דער געזעללשאַפֿט ענטפֿאַלטעט. דעם בעריכט איזט דער פֿאָם אָבעררעַבבינער דר. גידעמאַן אַם 3. יאָננער 1898 געהאַלטענע פֿאָרטראַג „דאַז יודענטהום אונד דיא בילדענדע קונסט“ בייגעגעבען. דיא זאַממלונגען דעס מוזעאומס ערפֿרייען זיך אַללגעמיינער בעליעבטהייט.

(ברינן.) „למען ספות הרוה את הצמאה“ — דיעזע ביבלישען וואָרטע שיינען זיך דיא פֿערוואַלטער דעס מאָהריש־יידישען לאַנדעסמאַססאַפֿאָנדס אַלס דעוויזע פֿיר איהר ערבאָרמליכעס פֿאָרגעהען געוואָהלט צו האַבען. אַם 13. ד. מ. פֿאַנד נאָמליך דיא מיט זעהנזוכט ערוואַרטעטע גענעראַלפֿערזאַממלונג דעס לאַנדעסמאַססאַפֿאָנדס שטאַטט. מאַן וואַר אין אַללען קרייזען אייססערסט געשפּאַננט איבער דיא אַרט אונד וויזע, וויא דיא פֿערוואַלטער דיעזעס יידישען פֿאָנדס איהר ניכטס ווענינער אַלס יידישעס פֿאָרגעהען (זיעהע „יידישע פֿאָלקסשטיממע“ נר. 8, זעלבסטקריטיק) רעכטפֿערטיגען ווערדען. דיא הערר󠄀ן פֿערוואַלטער האַבען איהר פֿאָרגעהען אויך גערעכטפֿערטיגט אונד צוואַר אין איינע וויזע, וועלכע דיא גראָסטע פֿערבליפֿפֿונג צור פֿאָלגע האַבען מוסס. זיא גאַבען צו, דאַס זיא וויענער גאַזאַקציען אום 10000 פֿל. ניכט נור געקויפֿט, זאָנדערן זאָלכע זאָגאַר רעכטצייטיג סובסקריבירט האַבען אונד עס זעהר בעדויערן, ניכט מעהר אַקציען ערוואָרבען צו האַבען, וויל דיעזעלבען זעהר זיכער (!) זינד. דיעזע זאָנדערבאַרע אַנטוואָרט ערטהיילטע דער סעקרעטאָר דר. אָפּפּענהיים, געוועזענער ראַבבינער, אונד דיא פֿערזאַממעלטען וואָטירטען דעם קוראַטאָריאום דאַז פֿערטרויען! — מאַן ווייסס נון ניכט, איבער וואַס מאַן מעהר שטוינען זאָלל, איבער דיא כאַראַקטערלאָזיגקייט דעס קוראַטאָריאומס, אָדער איבער דיא גערהדעצו קאָפּפֿשיטטעלן עררעגענדע האַלטונג דער גענעראַלפֿערזאַממלונג. עטוואַס מוסס היער אוננאָרמאַל זיין, ענטוועדער איהר כאַראַקטער אָדער איהר גייסט!

(בודאַפעסט.) דער היער יינגסט פֿערשטאָרבענע ה׳ א. וואַהרמאַנן האַט אונטער פֿערשיעדענען לעגאַטען אויך איין זאָלכעס מיט דער סוממע פֿאָן 300000 פֿל. צור גרינדונג איינער שפּעציעלל יידישען מיטטעלשולע בעשטיממט.

(בערלין.) וויא פֿערלויטעט, דירפֿטע ראַבבינער דר. יאַקאָב אויס גאָטטינגען אויף דען היער זייט יאַהרען ערלעדיגטען ראַבבינערפּאָסטען בערופֿען ווערדען. — דער פֿאָריגע וואָכע פֿערשטאָרבע פּאַרלאַמענטאַריער לודוויג באַמבערגער האַט זיך אין זיינעם טעסטאַמענטע געגען יעדע רעליגיאָזע צערעמאָניע בייא זיינעם לייכענבעגאָנגניסס אויסגעשפּראָכען, וועסהאַלב אויך זאָלכע אונטערבליעבען איזט. אַן זיינעם גראַבע היעלט דער אַבגעאָרדנעטע באַרט איינען נאַכרוף. — אויפֿזעהען עררעגטע עס, דאַס ביים לייכענבעגאָנגניסס דעס פּראָפֿעססאָרס שטיינטהאַל פֿאַסט קיין איינציגער זיינער קריסטליכען שילער אַנוועזענד וואַר.

(פּאָטסדאַם.) דיא דייטשען אַנטיסעמיטען וואָללען ניכט רוהען אונד ניכט ראַסטען, ביז זיא איין שאָכטפֿערבאָט ערלאַנגען ווערדען. זיא האָלטען זיך אַבער איבעראַלל קלאָגליכע ניעדערלאַגען. דיעזער טאַגע וואורדע אים היעזיגען געמיינדעראַטהע איין אַנטראַג אויף ערלאַססונג איינעס שאָכטפֿערבאָטעס איינגעבראַכט. שאָן וואָהרענד דער פֿערהאַנדלונג האַבען איניגע געמיינדעראָטהע איהרע אונטערשריפֿטען פֿאָן דיעזעם אַנטראַג צוריקקגעצאָגען, איבער וועלכען שליעססליך צור טאַגעסאָרדנונג איבערגעגאַנגען וואורדע.

(לאָנדאָן.) אַם 8. ד. מ. פֿאַנד היער אונטער דעם פֿאָרזיטצע דעם אָבעררעַבבינערס דר. אַדלער איין פֿעסטבאַנקעטט צו גונסטען דעם רעליגיאָנסאונטערריכטספֿאָנדס שטאַטט. דיא צום שלוססע פֿאָרגענאָממענע קאָללעקטע ערגאַב איינע סוממע פֿאָן 100000 מאַרק.

(לאָנדאָן.) היער וועהט וויעדער שטאַרקע מיססיאָנסלופֿט. צווייא ענגלישע בישאָפֿע האַבען נאָמליך איינען אויפֿרוף צור בילדונג איינעס פֿאָנדס ערלאַססען, אום דיא יודען פֿאָן אָסט־ אונד נאָרד־לאָנדאָן צום קריסטענטהום צו בעקעהרען... דיא עהרווירדיגען קירכענפֿירסטען שיינען אַנצונעהמען, דיא יודען ווערדען אין פֿאָלגע דער אונטער איהנען הערר󠄀שענדען אַרמוטה זיך דורך אירגענד וועלכע פֿערשפּרעכונגען לייכט פֿערלייטען לאַססען, דער פֿאָטערליכען רעליגיאָן דען ריקקען צו קעהרען. זיא מאַכען אַבער דיא רעכנונג אָהנע דען ווירטה, גערהדע דיא אַרמען יודען לאָנדאָנס האַלטען פֿעסט אַן דער רעליגיאָן, וויא איהר אויפֿטרעטען געגען באַראָן ראָטהשילד בעווייזע; דאַ איזט פֿיר זעעלענפֿאָנגערייא קיין טוממעלפּלאַטץ...

(לאָנדאָן.) דעם בעריכטע דער אַם 5. ד. מ. שטאַטטגעפֿונדענען מאָנאַטספֿערזאַממלונג דער „ענגליש־יידישען אַלליאַנץ“ איזט צו ענטנעהמען, דאַס דאַז לעהרלינגסווערק אין באַגדאַד ערפֿרייליכע פֿאָרטשריטטע מאַכט. געגענוואָרטיג זינד 15 לעהרלינגע אונטערגעבראַכט: איין שוסטער, איין שניידער, דרייא קופּפֿערשמיעדע, פֿיער צימערלייטע, צווייא געלבגיעססער אונד איין דרוקקער. אויך דיא מאָדכענשולע אין באַגדאַד ווירד אַללמאָהליך פּאָפּולאָר, אָבוואָהל אויך יעטצט נאָך דיא צאַהל דער שילערינגען פֿיעל צו גערינג איזט אים פֿערהאָלטניסס צו דער גראָססען צאַהל דער יודען אין דיעזער שטאַדט. דיא יידישע שולע אין כיאָס האַט 40 שילער. עבענזאָ גינסטיגע רעזולטאַטע ווערדען אויס חאיפֿאַ בעריכטעט. עס וואורדען בעוויללינט: פֿיר דיא מאָדכענשולע אונד פֿיר דאַז לעהרלינגסווערק אין באַגדאַד יע 640 מאַרק, פֿיר דיא קנאַבענשולע אין חאיפֿאַ 700 מאַרק, אין פֿיליפּפּאָפּעל 800 מאַרק, אין סאַלאָנאָקי 3500 מאַרק, אין כיאָס 900 מאַרק אַלס האַלבּיאַהרסראַטע; 200 מאַרק פֿיר דיא קנאַבענשולע אין חאיפֿאַ עקסטראַ אַלס דעקקונג דעס דעפֿיציטס אונד 200 מאַרק פֿיר דיא מאָדכענשולע אין מאָגאַדאָר צום אַנקויפֿע פֿאָן מעדיצין אונד ביכערן.

(לאָנדאָן.) פֿאָריגען זאַממסטאַג אַבענדס היעלט היער אים פֿעראיינע „בני־ציון“ פּראָפֿעססאָר קעללנער אויס וויען איינען פֿאָרטראַג איבער „אימפּעריאַליזמוס אונד ציאָניזמוס“.

(פּעטערסבורג.) אין אָדעססאַ וואורדע איין פֿליישהויער פֿאָן דער רעגיערונג מיט איינער שטראַפֿע פֿאָן 480 רובעלן בעלעגט, וויל איהם נאַכגעוויעזען וואורדע, דאַס ער טרפה־פֿלייש פֿיר כשר פֿערקויפֿטע. — אין מאָסקויא שטאַרב קירצליך ה׳ אָלשוואַנגער אונד היטערליעסס 100,000 רובעל צום בויע איינער אָרטהאָדאָקסען סינאַגאָגע אונד 30,000 רובעל צו איינעם אָזיל פֿיר אַלטע אָרמע לייטע.

(ווארשויא.) דער היעזיגע באנקיער סאלאמאן נ י י מ א נ ן האט אויס אנלאסס זיינער זילבער־נען האכצייט 15000 רובעל צו וואהלטהאטיגען צוועקקען געשפענדעט. — אונזער גלויבענסגענאססע יאקאב פ א ל י א ק א װ װארדע פאם קאיזער צום עהרענבירגער דער שטאדט טאגאנראג ערנאננט. — אין דער נייעראפפנעטען האנדעלסשולע אין ז ג י ע ר ז (בייא לאדז) ווערדען יידישע שילער אהנע יעדע פערצענטועללע בעשראנקונג אויפגענאממען.

(קיעוו.) דער גענעראלגאווערנער פאן ק י ע ו ו האט דען יודען אנלאססליך דער יאהרמארקטע דיא צופאהרט אונד דען האנדעל געשטאטטעט. זיא דירפען זאגאר וואהרענד דיעזער צייט אום פאדאלער פיערטעל וואהנען.

(כארקאוו.) דער יוסטיצמיניסטער ערטהיילטע איינעם היעזיגען יודישען אדוואקאטען דיא שפעציעללע ערלויבניסס, בייא געריכט אלס פערטהיידיגער צו פונגירען. איינע דעראר־טיגע ערלויבניסס איזט זייט צעהן יאהרען נור צווייםאל ערטהיילט װארדען.

(ליווארנא.) אים היעזיגען שפיטאל, וועלכעס פאן נאננען בעאויפזיכטיגט ווירד, האבען דיעזע דיא יידישען פאציענטיננען צור טויפע איבעררעדעט. אויף איינע בעשווערדע דער יידישען געמיינדע הין ווורדען דיא נאננען אויס דעם דיענסטע ענטלאססען אונד דער שפיטאלספערוואלטער ערהיעלט דען בעפעהל, דאריבער שטרענג צו װאכען, דאס פערנערהין זאלכע פאללע ניכט מעהר פארקאממען.

(יערוזאלעם.) איין יודע אויס א ד ע ן, דער ענגלישער אונטערטהאן איזט, וואר פאן דער פאליצייא פערהאפטעט ווארדען אונד זאללטע אויסגעוויעזען װערדען, ווייל ער נור דיא ערלויבניסס צו דרייססיגטאגיגעם אויפענטהאלט אין פאלאסטינא האטטע. דער ענגלישע קאנזול ערהאב יעדאך איינען שארפען פראטעסט, פערלאנגטע זאפארטיגע פריילאססונג דעס פערהאפטעטען אונד איינען טאדעל געגען דיא פאליצייא. ער ערהיעלט אין דער טהאט איין ענטשולדיגונגסשרייבען דעם גאווערנערס מיט דער אנצייגע, דאס זיין שיטצלינג אונגעשטארט אין פאלאסטינא װיילען דירפע.

קראקויער לאקאל־נאכריכטען.

אם .19 ד. מ. אבענדס היעלט אים היעזיגען פעראיינע „השחר" (פשעדשוויט) ה' מיכאעל ב ע ר ק א װ י ט ש איינען פארטראג איבער „דיא בערלינער השכלה", וועלכער אללגעמיינען בייפאלל פאנד.

— אם .29 ד. מ. פינדעט היער אים „האטעל לאנדרעס" איינע פערזאממלונג שטאטט, אין וועלכער דער בעקאננטע פאלקסרעדנער ה' ל. ט ו י ב ע ס אויס ק א ל א מ ע א איינען פארטראג איבער „דיא יידישע קאלאניאלבאנק" האלטען ווירד.

— אם .29 ד. מ. פינדעט אים האטעל לאנדרעס דיא גענעראלפערזאממלונג דעס פעראיינעס „אסיפת זקנים" שטאטט.

— זאננטאג דען .19 ד. מ. פאנד היער דיא פערמאהלונג דעס ה' דר. יאזעף ש ט י י נ ב ע ר ג, מיט פריילין וויקטאריא, טאכטער דעס ה' דאוויד ראטההירש, שטאטט,

— אן דער היעזיגען אוניווערזיטאט ווורדען אם .21 ד. מ. דיא העררען לעאן ב ר א ס ס אונד יאקאב װ י י נ ס ב ע ר ג צו דאקטארען דער געזאממטען היילקונדע פראמאזוירט.

— אם .21 ד. מ. ווורדע היער ה' היינריך ש א ט ץ, הארער דער מעדיצין אים .6 יאהרגאנגע, צו גראבע געטראגען. דיא טהיילנאהמע אום דאז פריהצייטיגע הינשיידען דיעזעס האפפנונגספאללען יונגען מאננעס, דער זיך אין אללען קרייזען גראססער בעליעבטהייט ערפרייטע, וואר איינע אללגעמיינע, דיא זיך דורך דיא איבעראויס צאהלרייכע בעטהייליגונג אם לייכענבעגאנגניססע דאקומענטירטע. דיא העררען אייזענבערג אונד וויינסבערג היעלטען איהרעם קאללעגען ווארמעמפפונדענע אונד ערגרייפענדע נאכרופע. פריעדע זיינער אשע.

— זאמסטאג פערשיעד היער דיא אללגעמיין אלס וואהלטהאטערין בעקאננטע פרויא לאה ר א ז ע נ ב ע ר ג אים אלטער פאן 80 יאהרען. דיעזעלבע הינטערליעסס דען בעטראג פאן 14500 פל. — עטווא דיא האלפטע איהרעס געזאממטפערמאגענס — פיר וואהלטהאטיגע צוועקקע, דארונטער דעם פעראיינע „אסיפת זקנים" 4000 פל., דעם פעראיינע „מגדלי יתומים" 3000, דער „תלמוד תורה" 2000, דעם איזראעליטישען שפיטאלע 2000 פל. — דאז לייכענבעגאנגניסס פאנד זאננטאג אונטער צאהלרייכער בעטהייליגונג שטאטט. תנצב"ה.

פאללעטאן.

פסח־בעטראכטונג.

יאהריאהרליך ערשטייגט דער „פערוואונשענע פרינץ" דען סדר אונד ערצאהלט דיא הגדה. אונד טהראנען בעפייכטען דיא אויגען, וועננ מאן אן דער וויעגע דעס יידישען פאלקעס שטעהט, אים ניללאנדע, מצרים. לעהם אונד שטראה האט דער יודע געקנעטעט אונד מאכטיגע שטאדטע געבויעט, אבער ער שיען נאך צו שטארק, דער זאהן יעקב'ס, אונד דיא פאראאנען קליגעלטען איין נייעס מיטטעל אויס: יעדער נייגעבארענע זאהן מיססע ערטראנקט װערדען, אונד דיא נאכקאממען דער פאטריארכען פאנדען אין דען וועללען דעס ניל דען טאד. דא ערשטאנד דיעזען געדריקטען, דעקלאזירטען ארבייטערן איין בעפרייער. מ א ז ע ס קאם. ניכט מיט קאמפפגעטאזע אונד אונטער דאננערראללען ערשיען יענער שעניאלע מאנן, דער דער וועלט געזעטצע אונד רעליגיאן גאב. איין שליכטער הירטע קאם ער צו פרעה אונד פארדערטע פיר דיא יודען דיא פרייהייט. אונד נאך רייכען דראנגזאלען אונד מיהזעליגקייטען פערליעססען דיא יודען דאז לאנד דעס איזיס אונד אזירים (עגיפטישע גאטטער) נאך 400 יאהריגער סקלאווערייא.

ווער קאנן דער רייצענדען שילדערונג דער הגדה וויעדערשטעהען? ווער אונטערלאג ניכט דעם איינדרוקקע, דען ער פאן דיעזער ערצאהלונג עמפפאנגען. עס איזט איין איינפאכעס בוך. קיינע האכטאנענדע פראזען, קיין דיכטערישער שוואונג, אונד דיא װארטע טרעפפען דאך דאז הערץ. דא זיטצען דיא קינדער אום דען טיש אונד מיט דעם פאטער מורמעלט אללעס מיט אונד האַרכט דאנן דען אייגענען װארטען. זא זאססען דיא לעהרער פאן בני ברק אונד אונטערהיעלטען זיך ביז צום פריהמארגען, אונד זא זיטצען דיא נאכקאממען דעם עגיפטישען סקלאווענפאלקעס... אבער זיא זיטצען אים גלות...

וויעפיעל צייט פערפלאסס אין דען שטראם דער עוויגקייט... דיא יודען האבען איין רייך געזעהען, קאניגע געהאבט אונד אלס פאלק אונטער פאלקערן געלעבט. אבער אין דען טאגען דעס גלאנצעס פערגאססען זיא ניכט אן יענען היסטארישען אויגענבליקק, אלס זיא דיא לענדען גירטעטען אונד דען וואנדערשטאב אין דיא האנד נאהמען, אונגעזייערטעס בראד אססען אונד דאז ראטהע מעער דורכשריטטען. דיא אוהר דער וועלטגעשיכטע שלוג דיא שטונדע דעס אונטערגאנגעס אונד דער צייגער וויעז נאך פרעמדען לאנדערן. דא גריפף דער יודע וויעדער צום וואנדערשטאבע... ניכט מאזעס דריקקטע איהם נון דענזעלבען אין דיא האנד, ניכט דיא האפפנונג בעזעעלטע זיין הערץ; ניין, עס וואר דיא ראמישע זאלדאטעסקא, וועלכע בעפאהל, אונד דיא

פֿערצ ווייפֿלונג דיא בעגלייטערין. ער גיענג אונטער פֿרעמדען פֿאלקערן... אין שוטט אונד טרימער לאג יערוזאלעם, אונד איבער זיינען דענקווירדיגסטען שטאטטען פיהרטע דער ראמער דען פפלוג. אויס דעם ברעננענדען יערוזאלעם אבער רעטטעטע דער יודע ניכט זיינע שאטצע, זיינע קליינאדיען, ער נאהם בלאס דיא ביבעל מיט אונד גינג אין דיא דיאספארא..

פֿינסטערע וואלקען צאגען אם הימעל הערא. פֿערפֿאלגונג איבער פֿערפֿאָגונג; דאז יודענטהום ווארדע דעצימירט. דא קאם פ ס ח... אונד אונטער געמישטען געפיהלען זאממעלטע ער זיין הויזגעזינדע אום זיך הערום אונד ערצאהלטע איהנען עראייגניססע אויס דער גליקקליכען פֿארצייט: איין שרייא דעם שמערצעס שטיעסס איזראעל געגען הימעל אויס אונד גאטט זאנדטע איהנען דען מאזעס.. פֿאן טהראנען איבערשטראמט ליעזט דער פֿאטער וויטער. זא ווערדען אויך איינסט זיינע זאהנע קינדעסקינדערן עס ערצאהלען.

אונד ביז אויף דען הייטיגען טאג האט דיא הגדה אן רייץ אונד נייהייט ניכטס פֿערלארען. מאן זאגט זיא אויסווענדיג הער, אבער ניין, מאן וויל זיא לעזען, מאן בלייבט שטעהען, אב מאן ריכטיג... ניכט פֿערשטאנדען, זאנדערן געפיהלט. אונד ווענן מאן יא נאכדענקט, דא ציעהט דאז הייטיגע גלות פֿאראיבער אונד דיא בלייכען לארווען מאהנען אונז אן דיא פראלעטאריער פֿאן פיתום אונד רעמסס...

מאן פֿירכטעט אונזערע מאכט, וויא זיא דער עגיפטער געפֿירכטעט אונד מאן דענקט נאך מיטטעלן, אום זיא צו שמאלערן. „הבה נתחכמה לו פן ירבה", זא קאלקולירטע דער נילבעוואהנער, דאז שפרעכען הייטע דיא ציוויליזירטען פֿאלקער דעם אבענדלאנדעס. ניכטס האט זיך געאנדערט זייט יענער צייט. בלאס דיא פערזאנען האבען דיא ראללען געוועכסעלט...

ניע האטטע דער יודע עגיפטען פֿערלאססען, ווענן ניכט איין מאזעס געקאממען ווארע. זיא ווארען אויפֿגעגאנגען אונטער דען עגיפטערן אונד קיינע זאגע, קיין העלדענבוך האטטע איבער זיא עטוואס געמעלדעט... יענער געוואלטיגע מאנן, איבער דען איין דייטשער דיכטער זאגט, „דאס דער סיני צו קליין וואר, אלס מאזעס אויף איהם שטאנד", פֿאנד קיין אנדערעס הייל אלס דיא אויסוואנדערונג... ער וואוסטע, דאס געגענזאטצע זיך ניכט אויסגלייכען לאססען, ביז מאן ניכט דיא אורזאכען ענפֿערנט, אונד ער ענטפֿערנטע דיא יודען אויס עגיפטען. ער פֿיהרטע זיא ניכט גלייך אין דיא היימאטה, וואו מילך אונד האניג פֿליעססט. פֿיערציג יאהרע וואנדערטען זיא אין איינער אונפֿרוכטבארען, זאנדיגען וויסטע הערום, ביז זיא איהרען פֿוסס אין דאז לאנד דער פֿאטער זעטצטען. מאזעס וואוסטע, דאס צו איינעם לאנד אויך איין פֿאלק געהארע. דיא שטאררינע, שטארזינניגע מאססע ליעסס קיינע ראזיגע צוקונפֿט פראפעצייהען, דעסהאלב צאג ער איינע יינגערע גענעראציאן הערא, גאב איהנען געזעטצע אונד איינע עטהיק אונד יעטצט וואללטע ער איהנען אויך דאז לאנד געבען. זא האנדעלטע יענער געוואלטיגע איבערמענש, פֿאן דעססען גרונדזאטצען נאך דיא הייטיגען רעליגיאנען איהר דאזיין פֿריסטען...

דאז גלות איזט הארט אונד ביטטער... שאן זא מאנכמאל וואללטע דאז יודענטהום דיא וואפֿפען שטרעקקען אונד זיך אויף גנאדע אונד אונגנאדע ערגעבען. גראסס איזט דיא צאהל דער איבערלייפֿער, דיא איהר פֿאלק פֿערלאססען אונד זיך אן דיא נאהרבריסטע פֿרעמדער נאציאנען קלאמערן. דא קאם דער ציאניזמוס אונד געבאט איין דאננערנדעס האלט... ווענן געגענזאטצע זיך מילדערן לאססען וואללען, זא מוסס מאן דיא אורזאכען ענטפֿערנען... וויא אונזער מייסטער אין מצרים געטהאן, זא וואללען עס אויך וויר... וויר וואללען צוריק, דארטהין, וואהער וויר קאמען. אבער געמאך! מיט דערזעלבען אורגעוואלט וויא איינסט אונזער לעהרער, זא זאגט דער ציאניזמוס: פֿארהער יודען אונד נאכהער איין יודענלאנד. פֿארערסט מיססען דיא צערשטרייטען קינדער דעם עוויגען פֿאלקעס צו איינעם גאנצען, צו איינער נאציאן געפֿיגט ווערדען, הערנאך קאממט דאז לאנד דער פֿערהייססונג. אונד מיססען וויר אויך אויף איינע שפאטערע גענעראציאן האפֿפען. וואהל דענן, דען גראססען מאנן, וויא אויך גראססע עראייגניססע, ציערט איינע אונערשאפֿליכע געדולד. דענן וואס מיט האסט ענטשטעהט, מיט האסט פֿערגעהט.

פֿאנד מאזעס בייא זיינעם פֿאלקע איבעראלל אונטערשטיטצונג? ווארען עס ניכט יודען זעלבסט, דיא איהם מיט שטיינען דען וועג פֿערראממעלטען. פֿאן דעם מאמענטע אן, אלס ער דען מארדערישען מצרי ערשלוג ביז ער דיא האהע פֿאן נבו ערשטיעג, וואר ניכט זיין לעבען איין מארטיריאום? צערשטארטען ניכט דיא יודען דאז מיהזאם אויפֿגעשטעללטע רעליגיאזע געביידע דורך דאז גאלדענע קאלב? וואר עס ניכט דער יודע קרח, דער איינע פֿערשווארונג אנצעטטעלטע? ווארען עס דענן ניכט יודען, וועלכע מאזעס מיט דעם פֿערלאנגען נאך וואססער בעשטירמטען? אונד אלס זיא אין איבערזאטטיגונג מיט „מן" נאך פֿלייש שריען, מוססטע ניכט מאזעס עס איהנען צור שטעללע שאפֿפען? אונד דענגאך זעהנטען זיא זיך נאך דען פֿליישטאפֿפען עגיפטענס! אבער מאזעס בעזאנפֿטיגטע זיא אונד ערלאנגטע, נאכדעם ער אללע הינדערניססע איבערוואנד, מיט קלוגהייט אונד מאססיגונג זיין ציעל.

פ ס ח איזט איין פֿעסט דער פֿרייהייט. פֿרייא ווארדע דער כקלאווע, פֿרייא דיא ערדע, אללעס זאללטע לעבען אונד בליעהען. מצות אססען אונזערע אהנען אין דען טאגען דעם גליקקעס, אלס דאז גאנצע פֿאלק נאך יערוזאלעם פילגערטע אונד אפֿפער דארבראכטע; מצות עססען אויך דיא קינדער דעם גלות! ביטטערעס, הערבעס קרויט לעגטען זיא צווישען דיא מצות אונד גענאססען עס. דענן ביטטער אונד הערב ווארען דיא טאגע דעס יאכעס אין עגיפטען...

אונד איינסט, ווענן דער יודע וויעדעראום זיינע אלטע שאללע בעטרעטען ווירד, וויא מיססטע ער דאמאלס ביטטער קרויט אונד מצות געניעססען, אין עראיננערונג אן דאז 2000יאהריגע גלות? אבער ניין! פסח געניגט. וויר לעבען הייטע וויא וויר אם ניל געלעבט האבען, אונד פסח ווירד נור איין דאפפעלפֿעסט דער פֿרייהייט זיין!.

* *
*

אויפֿאטהמען ווירד דער יודע פֿאן דיעזעם שווערען דרוקקע, דער איהן אן קארפער אונד גייסט פֿעראונשטאלטעט. נאך דען זיטטען דער פֿאטער ווירד ער צום פפלוג גרייפֿען אונד דער ערדע דיא אלטגעוואהנטען פֿריכטע ענטלאקקען. דער ירדן ווירד איהם דען באסס שטעללען, ווענן ער פֿרייהייטסליעדער אנשטיממט. אים קרייזע דער זיינען ווירד ער דען פסח פֿייערן אונד דאז גאנצע פֿאלק ווירד אן דעם טאגע צוזאממענקאממען, וויא איינסט אין אונזערער האלדען קאניגסצייט. דיא הגדה ווירד מעהר קיין קלאגעליעד זיין, זאנדערן איין העלדענגעדיכט, פֿאן פֿרייען מאננערן געזונגען, עבענזא וויא איינסט דאז פֿאלק אין וואהרער מאננערקראפֿט אם ראטהען מעערע „אז ישיר משה" אנגעשטיממט האטטע.

N. Hübel.

דאז פסח־פֿעסט בייא דען סאמאריטאנערן (שמרונים).

אין פאלאסטינא בעפֿינדעט זיך נאך איין קליינעס פֿאלקליין דער אלטען סאמאריטער (שמרונים), דיא טרייא איהרע אלטען געברייכע בעוואהרען. דער הויפטזיטץ דערזעלבען וואר איינסט דיא אם פֿוססע דעם בערגעס „גריזים" געלעגענע שטאדט

שכם". אלעקסאנדער דער גראססע צערשטארטע פיעלע שטאדטע אין סאמאריען, שאנטע יעדאך שכם אונד געוואהרטע דען איינוואהנערן דיעזעלבען רעכטע, וועלכע דיא יודען גענאססען. פאר דער צערשטארונג יערוזאלעמס עדרענגטען דיא סאמא־יטער דען אונוויללען דעס ראמישען קאיזערס וועספאזיאנוס, וועלכער שכם צערשטארען אונד מעהר אלס טויזענד סאמאריטער ניעדערמעטצעלן ליעסס. דיא פליכטלינגע עררינכטעטען איינע נייע שטאדט מיט נאמען נאפלוס אדער נעאפאלוס, אסטליך פאן שכם, ווא זיא ביז הייטע וואהנען. דיא צאהל דער סאמאריטער פעררינגערט זיך פאן צייט צו צייט. זיא צאהלען יעטצט עטווא 400 פערזאנען. אן פעסטטאגען געהען זיא אויף דען בערג „גריזים", אום דארט איהרע געבעטע צו פעררינכטען. אן געוואהנליכען טאגען פעררינכטען זיא זעלביגע אין איהרער אים נארדאסטען דער שטאדט געלעגענען סינאגאגע. לינקס פאם איינגאנג אין דיעזעלבע איזט איינע קליינע קאממער, אין דער זיך איינע אבשריפט דעס סאמאריטישען געזעטצבוכעס בעפינדעט, וועלכעס פאן דען גלייביגען זעהר פערעהרט ווירד. נור איינמאל אים יאהרע, אם פערזאהנונגסטאגע, ווירד דיא אריגינאל־געזעטצראללע פאר דען אויגען דער גלייביגען ענטהיללט. דיעזעס געזעטצבוך איזט ענטשיעדען איינעס דער אינטערעססאנטעסטען דער וועלט, עס איזט אין אלטהעבראאישער שפראכע פערפאססט. דיא סאמאריטער האבען פיעלע יידישע געברייכע, דיא זיא מיט גראססער שטרענגע בעאבאכטען. דער גאטטעסדיענסט ווירד פאן איהרען פריעסטערן אבגעהאלטען, וועלכע אנגעבליך פאם האהעפריעסטער אהרן הכהן אבשטאממען זאללען. דיעזע בעהערשען דיא סאמאריטער זאוואהל אין סאציאלער, וויא אין פאליטישער אונד רעליגיאזער הינזיכט. איהר הויפטפעסט פייערן זיא אם פסח, אן וועלכעם רעגעלמאססיג דאז שלאכטען דעס אסטערלאממעס (קרבן־פסח) שטאטטפינדעט. איין רייזענדער, [דער דיא סאמאריטער אן איינעם פסח־פעסטע בעזוכטע, בעריכטעט היעראיבער פאלגענדעס:

„דער גאטטעסדיענסט נימםט אונגעפאהר איינע האלבע שטונדע פאר זאננענאונטערגאנג זיינען אנפאנג. אויף איינעם היגעל בעפינדעט זיך איינע קליינע, דורך שטיינע איינגעהעגטע אומפריעדונג, אינגערהאלב וועלכער דאז אפפער געגעססען ווירד, אין דער נאהע איין לאנגער, ניכט זעהר טיעפער גראבען, ווארין פייער ברעננט אונד דאריבער צווייא מיט וואססער געפיללטע קעססעל; היער איזט דער פלאטץ, ווא דאז שלאכטען דער לאממער פאר זיך געהט, עטוואס האהער הינויף בעפינדעט זיך איינע צווייטע, 10 – 8 פוסס טיעפע, רונדע גרובע, עבענפאללס מיט האלצפייער געפיללט, ווארין דיא פליישטהיילע, נאכדעם זיא געהאריג געריינינט אונד פארבערייטעט זינד, געבראטען ווערדען זאללען.

דער האהעפריעסטער, אלס דאז אנערקאננטע אבערהויפט דער געמיינדע, איזט אין איינען גרינען מאנטעל געקליידעט, דער דורך איינען רייכפערציערטען גירטעל צוזאממענגעהאלטען ווירד, מיט איינעם טירקישען ארדען דעקארירט אונד מאכט איינען פארציגליכען איינדרוקק; זיין געזיכט איזט נאך וועסטען געוואנדט, אום — דיא צייט מיט זינגען אויספיללענד — דען זאננענאונטערגאנג אבצואווארטען. דיא איבריגען מאננער זינד זאממטליכע אין ווייססע, דורך לאזע האנגענדע ליינענע טראגער געהאלטענע מאנטעל געקליידעט, מיט טוניקא, גירטעל אונד טורבאן. בייא אללען יעדאך זינד דיא עבענערוואהנטען קליידונגסשטיקקע נור איבער דארונטער בעפינדליכע געצאגענע, וועגען דער רויהען אונד קאלטען וויטטערונג.

דיא זיעבען לאממער — פראכטיגע טהיערע פאן ריינער סירישער ראססע — איינעס פיר יעדע פאמיליע, ווארטעטען אינצווישען דער דינגע, דיא דא קאממען זאללטען. דער גאטטעסדיענסט בעגאנן מיט איינעם אימטער לעבהאפטער ווערדענדען געזאנג אונד פארטוואהרענדעס ניעדערווערפען, אונד נאכדעם דער האהעפונקט עררייכט וואר, ליעפען זאממטליכע אנוועזענדע — מיט אויסנאהמע דעס האהעפריעסטערס — דער ערוואהנטען טיעפערען גרובע צו, דיא לאממער ווערדען צוזאממענגעהאלט אונד יעדעס פאן זיינעם שאכטער געהאלטען, דא בייא איהנען דאז אייגענטליכע שלאכטען פאן געאיבטען לייטען צו געשעהען פפלעגט. איין אלטערער מאנן, איינע ארט אויפזעהער, בעגינג פארוואהרענד דען פלאטץ, אינדעם ער גלייכצייטיג פאן דעם האהעפריעסטער בעפעהלע ענטגעגענגענאממען, רעשפעקטיווע זאלכע ערוואַרטעט.

דער ביז דאהין בעדעקקט געוועזענע הימםעל קלארטע זיך אים אויגענבליקקע דעס זאננענאונטערגאנגעס אויף, דיא זאננע קאם נאך איינען אויגענבליקק צום פארשיין אונד צויבערטע אם אסטליכען האריזאנטע איינען פראכטפאללען רעגענבאגען הערפאר. אין דיעזעם מאמענט — איין צייכען דעס האהעפריעסטערס — איין בליטצען פאן זיעבען האארשארף געשליפפענען מעססערן — אונד דער שלאכטאקט וואר פאראיבער.

דאמיט האטטע דיא אויפרעגונג דען האהעפונקט עררייכט; אללעס אומארמטע אונד בעגריססטע זיך מיט דעם פריעדענסגרוסס — איין בעקאננטער אריענטאלישער ברויך — אונד אויך דעם האהעפריעסטער קיססטע מאן דיא האנדע. זאדאנן בעאיילטע מאן זיך, דיא לאממער אויפצוהאנגען אונד איהנען דאז פעלל אבצוציעהען, צו וועלכעם צוועקקע מאן אויס דען קעססעלן הייססעס וואססער הערבייהאלטע, מאן שניטט דיא וואללע פאן דען הייטען, ענטפערנטע דיא איינגעווייידע אונד שניטט דיא דעם האהעפריעסטער געהארענדען רעכטען שולטערשטיקקע אב.

נון ווארדען דיא טהיערע מיט דען הינטערפיססען נאך אבען אויף איינען לאנגען שפיעסס געשטעקקט אונד אונטער דעם קאפף איין קווערהאלץ בעפעסטיגט, זא דאס עס איינעם אויף דעם קאפפע שטעהענדען קרייץ אהנליך זאה אונד יעדעס טהייל, זעלבסט וויא עס שיען אויך דיא וואללע, פארזיכטיג מיט זאלץ בעשטרייט. היערויף בראכטע מאן ליכטער הערבייא אונד דיא טהיערע ווערדען גענויא אונטערזוכט, אב אללעס פארשריפטסמאססיג אויסגעפיהרט זייא. בייא איינעם לאמם וואר דער שאכטשניטט ניכט אין קאררעקטער ווייזע אויסגעפיהרט, עס ווארדע דאהער איין אנדערעס טהיער הערבייגעשאפפט אונד מיט דעמזעלבען דיא גאנצע אפעראציאן אויפס נייע פארגענאממען.

געגען 9 אוהר נאכטס וואר אללעס צום בראטען בערייט. עס וואר איין צויבערישער אנבליקק, אלס אללע דיא ווייססגעקליידעטען געשטאלטען אים העללען מאנדשיינע אום דיא אפפענע גרובע שטאנדען, אויס דער דיא העללען פלאממען עמפארלאדערטען; דיא אם נאכסטען שטעהענדען זיעבען מאננער דרעהטען אונטער פארטוואהרענדעס, דורך קורצע פויזען אונטערבראכענען מילדען געזאנגע אונד אין גלייכמאססיגעם הינאיינווערפען איהרע שפיעססע אין דעם פייריגען שלונדע. ענדליך ווארדע איין שווערעס גיטטערווערק איבער דיא אפפנונג געלעגט אונד ראזען אונד ערדע דאריף געווארפען, ביז דיא גלוטה געדאמפפט וואר, זא אס נור נאך דיא ענדען דער שפיעססע אויס דעם זא געשלאססענען אפען הערפארראגטען.

איינע נון פאלגענדע פויזע פאן מעהר אלס צווייא שטונדען ווארדע אויסגעפיללט דורך איינע לעבהאפטע אבער אונגעארדנעטע דיסקוססיאן טהעאלאגישען אינהאלטס צווישען דעם האהעפריעסטער אונד דען איבריגען אנוועזענדען אין דעם ערסטערען צעלט. אללעס אנשיינע נאך גלויבען אויך דיא סאמאריטאנער אן דען מעססיאס אונד האפפען אויף זיינע אנקופט, יעדאך נור אום פאן איהם איינע פאלליגע וויעדערהערשטעל-

לוגג דער פאן מאזעס געגעבענען געזעטצע אין איהרער פאללען אורשפרינגליכקייט צו ערווארטען; אויף איינע אן דען האהעפריעסטער געריכטעטע פראגע, וואנן זיין קאממען צו ערווארטען ווארע, גאב דערזעלבע דיא אנטווארט, דיא אויס דעם תלמוד שטאממט: ווענן אין דער גאנצען וועלט נור אונגלייביגע זינד. דאז פסח-אפפער ווירד פאן איהנען אין דער הויפטזאכע אלס איין ריין ריטועללעס געדאכטניססאפפעסט געפייערט. וואהרענד דער אפפערצערמאניע ווארדען איניגע דער לאגערצעלטע מיט בלוט געצייכנעט, אב אללע, קאננטע דער בעשויער ניכט וואהרנעהמען, עבענזאוועניג אב אן יעדער זייטע אונד אב איבער דען איינגאנגען. זיא זינד זעהר פארזיכטיג, דאס קיין קנאכען צערבראכען ווירד אונד ערקלארטען דאז וועגנעהמען דעם שולטערשטיקקעס אלס נור „פארטגעשאפפט“. וואהרענד דיא איינען זיך אן דער דיסקוססיאן בעטהייליגטען, בעשאפטיגען זיך דיא אנדערען מיט פערברעננען דער איינגעווידע אונד דער דעם פריעסטער געהארענדען שטיקקע, אללע דיעזע פארריכטונגען מיט געזאנג בעגלייטענד.

דער לעטצטע אקט דער צערעמאניע בעגאנן עטוואס נאך 11 אוהר, נאכדעם זיך דיא גאנצע געזעללשאפט וויעדער אום דען אפען פערזאממעלט האטטע. נאך איינעם געבעטע ווארדע דאז גיטטער ענטפערנט אונד דיא געראסטעטען פליישטיקקע הערויסגעהאבען. פיעלעס ווער פערקאהלט, איין שפיעסס פערבראננט אונד איין מאנן דאהער אין דיא גרובע היניונטערגעלאססען, אום דיא טהיילע צוזאממענצוזוכען; שנעלל ווארדע דאנן דאז פלייש אין בערייט געשטעללטען קארבען פערפאקקט אונד צום פעסטפלאטץ געטראגען.

נאך איינעם לאנגען, לאנגען דאנק-געבעט מאכטע זיך יעדער דער פערשיעדענען גרופפען איבער איהר לאמם הער, אינדעם זיא דאז פלייש מיט דען פינגערן פאן דען קנאכען אבשטרייפטען אונד זאלכעס מיט ביטטערען קרייטערן אונד אונגעזייערטעם בראדע פערצעהרטען. וויין ווארדע ניכט דאצו געטרונקען, אינדעם היערפאן ביא דען אים צווייטען בוכע מאזעס בעפינדליכען פסח-פארשריפטען ניכטס ערוואהנט איזט.

דער אייגענטליכע פעסטאקט וואהרטע ניכט לאנגע; היער אונד דא זאה מאן קנאכען, וועלכע מיט גראססער פארזיכט איהרען מיטטערן אין דערען צעלט שפייזע בראכטען, נור איניגע היעלטען שטאקקע אין דער האנד, אבער אללע האטטען דיא לענדען אומגירטעט. דען פרעמדען געגענאיבער ווארען זיא פאן איינער פיינליכען גענויאיגקייט, דאס דיעזעלבען ניכטס בעריהרטען. אלס דיא מאהלצייט פאראיבער ווער, ווארדען אללע איבעררעסטע אין דיא גרובע געווארפען אונד פערבראננט, אונר וועניגע מינוטען פאר מיטטערנאכט ווער דיא צערעמאניע צו ענדע.“

דיא מעדיצינישע וועלט.

דיא צאהנע אונד איהרע בעהאנדלונג.

(שלוסס.)

ווארין בעשטעהט דיא בעהאנדלונג ערקראנקטער צאהנע?

דיא ערפאלגרייכע בעהאנדלונג בעשטעהט אין דער רעכטצייטיגען ענטפערנונג דער קאריאז (אנגעפרעססען) געווארדענען טהיילע אונד דעם ערזאטצע דערזעלבען דורך איינע, אין דיא דאדורך ענטשטאנדענע ליקקע איינגעפיהרטע מאססע. דיעזער ערזאטץ איזט דיא פלאמבע. אונטער איינער פלאמבע פערשטעהט מאן אין דעם ווארטעס אייגענטליכעם זיננע ניכטס אנדערעס אלס איינען פערשלוסס. ניכטס איזט דאהער פערפעהלטער אלס דער גלויבע, דאס דיא פלאמבע איינע היילענדע ווירקונג האבען זאלל אונד דאס איין זעלבסט גוט פלאמבירטער צאהן שאן אללער געפאהר ענטראננען איזט. עס קאנן זיך יא נעבען דער פלאמבע אדער אן איינער אנדערען שטעללע דעס צאהנעס איינע פרישע קאריעס ענטוויקקעלן.

דאז מאטעריאל, דאז צור פערפערטיגונג איינער פלאמבע פערווענדעט ווירד, איזט זעהר מאנניגפאך אונד זיינע וואהל ריכטעט זיך נאך דען איינצעלנען פאללען. מאן מאכט פלאמבען אויס גוטטאפערכא (וויים אדער ראטה), פארצעללאנצימענט, זילבער-אדער קופפעראמאלגאם, גלאזעמאיל, פלאטין אונד גאלד.

דאס דאז גאלד פאן אללען דאז בעסטע אונד דויערהאפטעסטע איזט, ערגיבט זיך אויס פאלגענדעם: עס ווירד אלס כעמיש ריינעס מעטאלל אין דיא ליקקע איינגעפיהרט אונד בעפעסטיגט, וואהרענד דיא אנדערען מאטעריאליען טהיילס אלס קלעבריגע פאסטען, טהיילס אלס אמאלגאמע אנגעמאכט ווערדען מיססען, עהע זיא צור פיללונג פערווענדעט ווערדען קאננען. צעמענט ווירד מיט דער צייט פאם שפייכעל אויסגעוואשען, זילבער- אונד קופפעראמאלגאם נייגט וועגען פערדונסטונג דעם איהם בייגעגעבענען קוועקזילבערס צור אללמאהליגען, ווענן אויך לאנגזאמען פארמפעראנדערונג מיט שרומפפונג דער פלאמבע.

דיא פארצעללאנפיללונגען ווערדען אויס קליינען שטיקכען, דערען פארם דער צו איהרער אויפנאהמע געאייגנעטען ליקקע ענטשפריכט, צוגעשליפפען אונד אין דענזעלבען מיט צעמענט בעפעסטיגט. דיא הערשטעללונג דיעזער פלאמבען ערפארדערט גראססע מיהע, פערשפריכט זעלטען גוטען ערפאלג אונד קאנן מעהר אלס לוקסוספלאמבע אנגעזעהען ווערדען פיר פאציענטען, דיא אבסאלוט אונזיכטבארע פיללונגען האבען וואללען.

מאגע יעדאך איינע פלאמבע אויס וועלכעם דער היעצו געאייגנעטען פיללונגסמאססען איממער געמאכט ווערדען, זא איזט איהרע הויפטבעדינגונג, דאס זיא דיא ליקקע פאללשטאנדיג לופט- אונד וואססערדיכט פערשליעססט, וויל זאנסט דורך דיא צווישען צאהנוואנד אונד פלאמבע צוריקקגעבליעבענען שפאלטען קראנקהייטסקיימע איינדרינגען, איינע פרישע קאריעס פעראורזאכען אונד דען צאהן צערשטארען קאננען.

ליידער בעשטעהט הייטע נאך דאז פאראורטהייל, דאס איין צאהן, אן דעם דער פאציענט זעלבסט קיינע ליקקע זיעהט, אויך ניכט שלעכט זיין קאנן, אונד דאס איין נאך ניכט שמערצענדער צאהן קיינער בעהאנדלונג בעדארף, אונד דאך דארף מאן זאגען, דאס איין מענש ניכטס זא שווער קאנטראלירען קאנן, אלס דיא פארגאנגע אין זיינעם מונדע אונד דיא בעגיננענדען ערקראנקונגסהערדע זיינער צאהנע. צור דאנאכהאלטונג קאנן היער קורץ וויעדערהאלט ווערדען, דאס יעדער צאהן, אן דעם איין פיינשפיטציגעס אינסטרומענט אדער איין דורך דען צווישענרוים דורכגעצאגענער זיידענפאדען האנגען בלייבט, אונבעדינגט איינע אבנארמיטאט אויפווייזט, זייא עס אויך נור דיא אויפלאגערונג איינער גערינגען מענגע צאהנשטיינעס. דאז פארטהיילהאפטעסטע איזט זעלבסטפערשטאנדליך, דיא צאהנע שאן פאן קינדהייט אן מינדעסטענס יעדעס האלבע יאהר אונטערזוכען צו לאססען.

דיא אללערלאכערליכסטע בעגרינדונג דער פערנאכלאססיגונג זיינער צאהנע איזט דיא „אנגסט פאר דעם פלאמבירען“. מאן קאנן זאגען, דאס דאז פלאמבירען, רעכטצייטיג פארגענאממען, גאר ניכט וועהע טהוט, נור ווענן דיא ליקקע צווישען צווייא צאהנען פערשטעקקט אונד אונצוגאנגליך איזט, דאנן פעראורזאכט דיא סעפאראציאן איניגע אונבעדייטענדע אונד פאראיבערגעהענדע שמערצען, דיא אבער גאר ניכט אין בעטראכט קאממען דירפען. בעדענקט מאן, דאס דיא פורכט פאר דענזעלבע

דען פערלוסט איינעם צאהנעס צור פאָלגע האבען קאנן, וואס אונטער אללען אומשטאַנדען צו פערהיטען איזט. געזונדע צאַהנע זינד דען מענשען דאז וויכטיגסטע.
Dr. Ehrenberg.

בייא בעשטעללונגען דער היער איגזערירטען געגענשטענדע ביטטען וויר, זיך אויף דיא „יידישע פאָלקס־שטימע" צו בערופען.

Die

„Wiener Allgemeine Zeitung"

☞ ist das einzige, **täglich um 6 Uhr Abends** erscheinende Wiener Journal und wird noch **mit den Abendzügen in die Provinz versendet.** — Die **„Wiener Allgemeine Zeitung"** bringt den Lesern in der Provinz die neuesten Nachrichten am frühesten zur Kenntniss. In der „Wiener Allgemeinen Zeitung" erscheint täglich **zwölf Stunden früher als in allen anderen Wiener Blättern das vollständige Coursblatt der Wiener Effectenbörse, sowie die letzten Abendcurse, ferner die Notirungen Budapest, Berlin, Paris, Frankfurt, London, und anderer Börsenplätze.** Die **„Wiener Allgemeine Zeitung"** veröffentlicht noch an demselben Tage, also 12 Stunden früher als alle anderen österreichischen Blätter, erschöpfende Berichte aus dem **Reichsrathe,** den **Landtagen,** den **Delegationen,** endlich ausführli he Berichte aus dem **Gerichtssaale.** — Die **„Wiener Allgemeine Zeitung"** enthält ausserdem eine dem **Theater, der Kunst und Literatur** gewidmete Rubrik, welche gediegene Aufsätze über alle Erscheinungen auf dem Gebiete des internationalen Bühnenwesens, der Musik, Malerei, Plastik und Literatur enthält. Sie veröffentlicht auch die neuesten und interessantesten **Novellen** und **Romane.** — Die **„Wiener Allgemeine Zeitung"** ist in allen Verschleiss-Localitäten täglich zu haben und erscheint auch **an allen Feiertagen.** — Die **„Wiener Allgemeine Zeitung"** liegt in allen Hotels, Cafés, Restaurants in der Reichshauptstadt, sowie in allen grösseren Städten der Monarchie auf und eignet sich demnach bestens zur **Insertion.**

Pränumerationspreise der „Wiener Allgemeinen Zeitung":

Für Wien:		Für die Provinz:	
Ganzjährig	fl. 14.40	Ganzjährig	fl. 15.—
Halbjährig	„ 7.20	Halbjährig	„ 7.50
Vierteljährig	„ 3.60	Vierteljährig	„ 3.75
Monatlich	„ 1.20	Monatlich	„ 1.30

Einzelne Exemplare bei den Verschleissern in Wien 5 kr., in der Provinz 6 kr.

☞ Das Abonnement auf die „Wiener Allgemeine Zeitung" kann mit **jedem Tage** beginnen, muss jedoch mit Letztem eines Monats enden. ☜

Die Administration der „WIENER ALLGEMEINEN ZEITUNG"
I/1, Schulerstrasse 20.

Louis Kuhne

Internationales Etablissement
für arzneilose und operationslose Heilkunst,
Leipzig.

Gegründet am 10. October 1883, erweitert 1892.

Spezielle Ratschläge u. Auskunft in allen Krankheitsfällen, auch brieflich so gut als möglich.

Diagnose nach dem Gesichtsausdruck.

Individuelle Behandlung nach langjähr Erfahrungen.

Gute Heilerfolge.

Im Verlage von *Louis Kuhne*, **Leipzig Flossplatz 24** sind erschienen und direkt vom **Verfasser** gegen Betrags-Einsendung oder Nachnahme sowie durch jede Buchhandlung zu beziehen:

Louis Kuhne. **Die neue Heilwissenschaft.** 48. deutsche Aufl. (62 Tausend) 486 S. 8°. 1899. Preis M. 4.—, geb. M. 5.—. Erschienen in 25 Sprachen

Louis Kuhne. **Bin ich gesund oder krank?** 14. Aufl. Preis M. 50. Ersch. in 12 Spr.

Louis Kuhne **Kindererziehung.** Ein Mahnruf an alle Eltern, Lehrer u. Erzieher. Preis M. —.50.

Louis Kuhne. **Cholera, Brechdurchfall u. deren Heilung.** Preis M. —.50.

Louis Kuhne. **Gesichtsausdruckskunde,** meine neue Untersuchungsart. Preis M. 6.—, eleg. geb. M. 7.—.

Louis Kuhne. **Kurberichte aus der Praxis** nebst Prospekt. 38 Aufl. Unentgeltlich.

אללעס נייא איינגעריכטעט, מאדערנע שריפט-גאטטונגען אונד מאשינען נייעסטער קאנסטרוקציאן מיט דאמפפבעטריעב.

געשמאקקפאללע אויספיהרונג ◆ ◆ ◆ ◆
עלעגאנטער דרוק — זארגפעלטיגסטע
קאררעקטור — מעססיגע פרייזע ◆ ◆ ◆ ◆
פראמפטע עפפעקטואירונג. ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

איבערנימממט צום דרוקקע אללערארט דרוקקסארטען, עבענזא ווערקע אונד צייטשריפטען אין אללען מאדערנען שפראכען זאוויא אויך אים אראבישען, סירישען אונד גריכישען.

Josef Fischer

KRAKAU

Grodgasse 62

בוכדרוקקערייא
סטערעאטיפיע
קויטשוקסטעמפעל-
פאבריק

אין דער בוכדרוקקערייא
יוסף פישער, קראקא
פ נדען
3—2 טיכטיגע העבראאישע זעטצער
זאָפאָרט אויפנאהמע.

Hohe Provision

erhalten tüchtige solide Agenten, die sich mit dem Verkauf von gesetzlich gestatteten Losen gegen monatliche Ratenzahlungen für ein grosses Bankhaus (Actien-Gesellschaft) befassen wollen.

Anträge unter **„Mercator"** an **Bernhard Eckstein,** Annonc.-Exped. Budapest, V., Badgasse 4, zu richten.

Herausgeber und verantwortlicher Redacteur Jonas Kreppel. Druck von Josef Fischer in Krakau.